

Datum 2011-10-06

FI Dnr 11-30

Finansinspektionen
Box 7821
SE-103 97 Stockholm
[Brunnsgatan 3]
Tel +46 8 787 80 00
Fax +46 8 24 13 35
finansinspektionen@fi.se
www.fi.se

Ändringar i föreskrifter och allmänna råd om kapitaltäckning och stora exponeringar med anledning av CRD 3

Sammanfattning

Finansinspektionen ändrar i föreskrifter och allmänna råd om kapitaltäckning och stora exponeringar (FFFS 2007:1) och offentliggörande av information om kapitaltäckning och riskhantering (FFFS 2007:5). Föreskrifterna gäller för kreditinstitut, värdepappersbolag, betalningsinstitut och vissa fondbolag.

Förändringarna berör flera områden. Bland annat skärps kraven på instituten när det gäller tillämpningen av värdering till verkligt värde. Bestämmelserna om värdering till verkligt värde ska nu tillämpas på institutets samtliga positioner. Kraven för modellvärdering och hantering av mindre likvida positioner skärps. Detta innebär att instituten i högre grad kan komma att behöva justera kapitalbasen till följd av värdering och prisjustering av positioner värderade till verkligt värde.

Finansinspektionen inför nya bestämmelser om egna riskberäkningsmodeller för marknadsrisk, s.k. VaR-modeller och inför en möjlighet att använda nya modeller. Syftet med ändringen är att få en bättre riskhantering av positioner i handelslagret och därmed mera rättvisande kapitalkrav. Ändringarna innebär bland annat att krav på ett kompletterande stressjusterat VaR-värde införs och att kraven för beräkning av kapitalkrav för specifik risk i räntebärande värdepapper i handelslagret anpassas till vad som gäller i övrig verksamhet.

Dessutom införs nya bestämmelser som avser värdepapperisering och återvärdepapperisering, användningen av externa kreditvärderingar för bestämmande av riskvägt exponeringsbelopp i värdepapperiseringspositioner och krav på rapportering och offentliggörande av information om värdepapperiseringspositioner. Utöver detta införs krav på att värdepapperiseringar i handelslagret ska ges ett kapitalkrav för specifik risk som motsvarar det som ges i övrig verksamhet.

Det införs även nya bestämmelser om bland annat operativ risk då en internmätningssmetod används, avvecklingsrisker, höjda kapitalkrav för positioner i aktier och aktieanknutna instrument i handelslagret samt vilka egenskaper eget kapital ska ha för att utan begränsningar få räknas in i det primära kapitalet.

Genom ändringsföreskrifterna införlivar Finansinspektionen de förändringar som föranleds av ändringar i direktiv 2006/48/EG om rätten att starta och driva verksamhet i kreditinstitut och direktiv 2006/49/EG om kapitalkrav för värdepappersbolag och kreditinstitut i svensk rätt. I föreskrifterna beaktas också riktlinjer som Europeiska banktillsynskommittén (CEBS) har tagit fram för områden som omfattas av kapitaltäckningsdirektiven.

Föreskrifterna träder i kraft den 31 december 2011.

Innehåll

Ändringar i föreskrifter och allmänna råd om kapitaltäckning och stora exponeringar med anledning av CRD 3	1
Sammanfattning	1
1 Utgångspunkter	5
1.1 Regler som behandlas i denna beslutspromemoria	6
1.2 Nuvarande och kommande regler	7
1.3 Målet med regleringen	9
1.4 Rättsliga förutsättningar	9
1.5 Ärendets beredning	9
1.6 Regleringsalternativ	10
2 Ändringar i Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2007:1) om kapitaltäckning och stora exponeringar	11
2.1 Villkor för att egetkapitalinstrument utan begränsning ska få räknas in i det primära kapitalet	11
2.1.1 Egenskaper för eget kapital	12
2.1.2 Övergångsbestämmelser	13
2.2 Värdering till verkligt värde	13
2.2.1 Värdering till verkligt värde och påverkan på kapitalbasen	14
2.2.2 Prisjusteringar och mindre likvida positioner	17
2.2.3 Värderingsmetoder	19
2.2.4 Styrdokument och information till ledningen	20
2.2.5 Komplexa produkter	20
2.3 Operativ risk - riskreducerande åtgärder vid tillämpning av en internmätningssmetod	21
2.3.1 Generella villkor för riskreducerande åtgärder	22
2.3.2 Villkor för användning av försäkringar	22
2.3.3 Villkor för användning av andra former av risköverföring	24
2.4 Värdepapperisering och återvärdepapperisering (direktiv 2010/76/EU)	24
2.4.1 Återvärdepapperisering	25
2.4.2 Överlappande positioner	26
2.4.3 Användning av kreditvärdering	27
2.5 Positions- och avvecklingsrisker	28
2.5.1 Värdepapperiseringspositioner	28
2.5.2 Övergångsbestämmelser	31
2.5.3 Korrelationshandelsportfölj	31
2.5.4 Avvecklingsrisk	33
2.5.5 Kreditderivat som förfaller på det n:te fallissemanget	33
2.5.6 Aktiekursrisker	34
2.5.7 Motpartsrisker	34
2.5.8 Övrigt	35
2.6 Egna riskberäkningsmodeller för marknadsrisker	35
2.6.1 Riskfaktorer i en VaR-modell	36

2.6.2	Kvantitativa krav på en VaR-modell.....	37
2.6.3	Kvantitativa krav på ett stressjusterat VaR-värde	37
2.6.4	Kvalitativa krav på ett institut som vill använda en VaR-modell 38	
2.6.5	Specifik risk.....	39
2.6.6	IRC-modell.....	40
2.6.7	APR-modell.....	45
2.6.8	Beräkning av kapitalkrav med egna riskberäkningsmodeller ...	47
2.6.9	Utveckling av modeller	47
2.6.10	Övriga ändringar	48
2.7	Bilaga 2 – Rapport om kapitaltäckning och stora exponeringar ...	49
2.7.1	Positioner i värdepapperiseringar och positioner i korrelationshandelsportföljen i handelslagret	49
2.7.2	Avvecklingsrisker.....	50
2.7.3	Aktiekursrisker	51
2.7.4	Kapitalbasen	51
2.7.5	Värdepapperisering och återvärdepapperisering.....	52
2.7.6	Avsnitt L i kapitaltäckningsrapporten: VaR-modeller och andra modeller – Marknadsrisk.....	52
2.7.7	Avsnitt M i kapitaltäckningsrapporten: VaR-modeller och andra modeller- Detaljredovisning – Marknadsrisk.....	53
3	Förslag till ändringar i Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2007:5) om offentliggörande av information om kapitaltäckning och riskhantering.....	54
3.1	Information om värdepapperisering.....	54
3.2	Information om egna marknadsriskmodeller	58
3.2.1	Kvalitativ information	58
3.2.2	Kvantitativ information.....	59
4	Konsekvensanalys	59
4.1	Berörda företag/institut	60
4.2	Effekterna för företagen/instituten	61
4.2.1	Kapitalbasen	61
4.2.2	Värdering till verkligt värde.....	62
4.2.3	Operativ risk.....	62
4.2.4	Värdepapperisering och återvärdepapperisering.....	62
4.2.5	Positions- och avvecklingsrisker.....	63
4.2.6	Egna riskberäkningsmodeller för marknadsrisker.....	63
4.2.8	Kapitaltäckningsrapporten	64
4.2.8	Offentliggörande av information.....	64
4.3	Effekterna för små institut.....	65
4.4	Effekterna för konsumenter, investerare och samhällsekonomin ..	65
4.5	Effekterna för Finansinspektionen	66
4.6	Remissinstansernas synpunkter på konsekvensanalysen	66

1 Utgångspunkter

I juni 2006 beslutades ett nytt EU-regelverk för kapitalkrav genom att direktiv 2006/48/EG om rätten att starta och driva verksamhet i kreditinstitut (kreditinstitutsdirektivet) samt direktiv 2006/49/EG om kapitalkrav för värdepappersbolag och kreditinstitut (kapitalkravsdirektivet) antogs. Utgångspunkten för direktiven är det internationella ramverket Basel 2. Kreditinstitutsdirektivet och kapitalkravsdirektivet kallas gemensamt kapitalkravsdirektiven eller CRD (Capital Requirement Directives). Det nu gällande svenska kapitaltäckningsregelverket, se avsnitt 1.2, baseras på dessa direktiv.

Kapitalkravsdirektiven syftar till att upprätthålla den finansiella stabiliteten genom att säkerställa att kreditinstitut och värdepappersbolag är finansiellt sunda och stabila. Direktiven reglerar hur mycket kapital kreditinstitut, värdepappersbolag, betalningsinstitut¹ och indirekt vissa fondbolag (nedan gemensamt kallade institut) måste ha för att täcka de risker som de exponerar sig för.

Det övergripande målet med de ändringar som har arbetats fram inom EU under de senaste åren är att se till att kapitalkravsdirektivens effektivitet inte äventyras. Ändringarna är bland annat ett resultat av den översyn som har gjorts av reglerna för stora exponeringar och arbetet med att fastställa principer och regler som inte tidigare har formaliserats på EU-nivå, såsom behandlingen av primärkapitaltillskott i kapitalbasen. EU-kommissionen har även identifierat brister i kapitalkravsdirektiven som måste rättas till.

Översynen av regler på andra områden som omfattas av kapitalkravsdirektiven har föranletts av den oro på finansmarknaderna som inleddes 2007. Den översynen har bland annat lett till ändringar i kapitalkravsberäkningar som rör handelslager och värdepapperiseringar samt ytterligare krav på hantering av likviditetsrisker och offentliggörande av information. Arbetet inom EU har även resulterat i att regler om ersättningssystem har tagits in i kapitalkravsdirektiven.

Ändringar i kapitalkravsdirektiven

EU:s arbete har bland annat resulterat i att följande direktiv antagits, vilka ändrar i kapitalkravsdirektiven (nedan kallade ändringsdirektiven):

- Europaparlamentet och rådets **direktiv 2010/76/EU** om ändring av direktiv 2006/48/EG och 2006/49/EG vad gäller kapitalkrav för handelslager, värdepapperisering och samlad tillsynsbedömning av ersättningspolitik, även kallat CRD 3. Direktivet har delvis trätt i kraft den 1 januari 2011. Resterande delar börjar gälla den 31 december 2011.

¹ Betalningsinstitut omfattas endast av reglerna om beräkning av kapitalbasen.

- Europaparlamentet och rådets **direktiv 2009/111/EG** om ändring av direktiven 2006/48/EG, 2006/49/EG och 2007/64/EG vad gäller banker anslutna till centrala kreditinstitut, vissa frågor som gäller kapitalbasen, stora exponeringar, likviditetsrisk, tillsynsrutiner och krishantering, även kallat CRD 2. Direktivet trädde i kraft den 31 december 2010.
- Kommissionens **direktiv 2009/83/EG** om ändring av vissa bilagor till Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/48/EG som avser tekniska bestämmelser om riskhantering. Detta direktiv trädde i kraft den 31 december 2010.
- Kommissionens **direktiv 2009/27/EG** om ändring av vissa bilagor till Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/49/EG som avser tekniska bestämmelser om riskhantering. Direktivet trädde i kraft den 31 december 2010.

EU-kommissionen presenterade den 20 juli 2011 ett förslag till ett uppdaterat regelverk (CRD 4²), se nedan avsnitt 1.2.

1.1 Regler som behandlas i denna beslutspromemoria

De ändringar i föreskrifterna som behandlas i denna beslutspromemoria genomför de delar av ändringsdirektiv 2010/76/EU som träder i kraft den 31 december 2011 och som genomförs genom ändringar i Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om kapitaltäckning och stora exponeringar (FFFS 2007:1) samt Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2007:5) om offentliggörande av information om kapitaltäckning och riskhantering. Ändringarna avser bland annat bestämmelser om värdering till verkligt värde, värdepapperisering och återvärdepapperisering samt riskreducerande åtgärder vid tillämpning av en internmätningssmetod för operativa risker. Ändringarna avser även bestämmelser om positions- och avvecklingsrisker, egna riskberäkningsmodeller för marknadsrisker samt ändringar i rapporten om kapitaltäckning och stora exponeringar i bilaga 2 till kapitaltäckningsföreskrifterna.

Finansinspektionen beslutar dessutom med stöd av CEBS³ riktlinjer (se 1.6) och skäl 4 i ingressen till Direktiv 2009/111/EG att en ny bestämmelse om primärt kapital ska föras in i kapitaltäckningsföreskrifterna.

² Se Proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council on the access to the activity of credit institutions and the prudential supervision of credit institutions and investment firms and amending Directive 2002/87/EC of the European Parliament and of the Council on the supplementary supervision of credit institutions, insurance undertakings and investment firms in financial conglomerate, COM(2011) 453 final, och Proposal for a regulation of the European Parliament and of the Council on prudential requirements for credit institutions and investment firms, July 2011.

³ EBA (Europeiska bankmyndigheten) har från och med den 1 januari 2011 tagit över CEBS:s ansvar och verksamhet. Eftersom Finansinspektionen hänvisar till arbetsmöten som hölls innan

Reglerna ska tillämpas från och med den 31 december 2011.

Genom de ändringar som beskrivs ovan kommer samtliga ändringar i direktiven 2010/76/EU, 2009/111/EG, 2009/83/EG och 2009/27/EG att ha genomförts i Sverige.

1.2 Nuvarande och kommande regler

Nuvarande regler

Regler om kapitaltäckning och stora exponeringar finns i lagen (2006:1371) om kapitaltäckning och stora exponeringar (kapitaltäckningslagen), lagen (2006:1372) om införande av lagen (2006:1371) om kapitaltäckning och stora exponeringar (införandelagen) och förordningen (2006:1533) om kapitaltäckning och stora exponeringar (kapitaltäckningsförordningen).

Regler finns även i följande föreskrifter och allmänna råd:

- Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (2007:1) om kapitaltäckning och stora exponeringar (kapitaltäckningsföreskrifterna)
- Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (2007:2) om krav för att godkännas som kreditvärderingsföretag vid tillämpning av lagen (2006:1371) om kapitaltäckning och stora exponeringar
- Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (2007:5) om offentliggörande av information om kapitaltäckning och riskhantering

Kapitaltäckningslagen, införandelagen, kapitaltäckningsförordningen och kapitaltäckningsföreskrifterna kallas nedan tillsammans för kapitaltäckningsregelverket.

Hur genomförs ändringarna i kapitalkravsdirektiven i Sverige?

Ändringsdirektiven införs huvudsakligen genom lag och Finansinspektionens föreskrifter. Hur fördelningen görs när det gäller områden som tidigare har införts i Sverige, beror på hur kapitaltäckningsregelverket är uppbyggt i dag.⁴ Inom samtliga områden förutom tre, dvs. tillsyn, likviditetsrisker och ersättningssystem, genomförs ändringar i både lag och föreskrifter. Bestämmelserna om tillsyn införs i sin helhet genom lag. Bestämmelser om likviditetsrisker och ersättningssystem genomförs i sin helhet genom Finansinspektionens föreskrifter.

EBA's tillkomst och eftersom Finansinspektionen genomför riktlinjer (se avsnitt 1.5) som CEBS gav ut före den 1 januari 2011 används namnet CEBS i denna promemoria.

⁴ I bilaga 7 till prop. 2010/11:110 finns en parallelluppställning - förteckning över bestämmelser som genomför direktiv 2010/76, 2009/111 och 2009/83 i svensk rätt.

Finansinspektionen har genomfört de ändringar i direktiv 2009/111/EG som berör likviditetsrisker genom Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2010:7) om hantering av likviditetsrisker för kreditinstitut och värdepappersbolag. Föreskrifterna trädde i kraft den 31 oktober 2010 och har tillämpats från och med den 31 december 2010.

De ändringar i kapitaltäckningsföreskrifterna som trädde i kraft den 31 december 2010 respektive 1 januari 2011 genomförde direktiv 2009/27/EG och delar av direktiv 2009/83/EG, 2009/111/EG och 2010/76/EU. Områden som ändrades var framförallt bestämmelserna om kapitalbasen, stora exponeringar och andra tekniska bestämmelser.

Föreskrifterna om ersättningssystem (FFFS 2011:1) trädde i kraft den 1 mars 2011. Dessa föreskrifter genomför de delar av direktiv 2010/76/EU som avser ersättningssystem.

De ändringar, som inte genomfördes i de ändringsföreskrifter som började tillämpas den 31 december 2010. (ändringar som införs på grund av direktiven 2009/111/EG och 2009/83/EG) genomfördes genom ändringar i kapitaltäckningsföreskriften och trädde i kraft den 30 juni respektive 1 juli 2011. Ändringarna avsåg bl.a. bestämmelserna om värdepapperiseringar, stora exponeringar och rapportering om kapitaltäckning och stora exponeringar.

De föreskriftsändringar som behandlas i denna beslutspromemoria genomför de delar av direktiv 2010/76/EU som ska genomföras och träda i kraft den 31 december 2011.

Genom ändringar i kapitaltäckningslagen som trädde i kraft den 30 juni 2011 genomfördes de ändringar i direktiv 2009/83/EG och 2009/111/EG som skulle genomföras genom lag. Ändringarna avser främst reglerna om värdepapperiseringar och stora exponeringar. I prop. 2010/11:110 föreslås även ändringar som enligt direktiv 2010/76/EU ska genomföras och träda i kraft den 31 december 2011. Propositionen antogs av riksdagen den 1 juni 2011 och ändringarna kommer att träda i kraft på utsatt tid.

Kommande reglering på EU-nivå

Effekterna av den senaste finanskrisen har lett till att EU-kommissionen har föreslagit ytterligare ändringar av kapitalkravsdirektiven. Som tidigare sagts presenterade kommissionen den 20 juli 2011 ett förslag till ett uppdaterat regelverk (CRD 4). Kommissionen föreslår ett helt nytt direktiv och en ny förordning som ska ersätta kreditinstitutsdirektivet och kapitalkravsdirektivet och som baseras på det nya ramverket, Basel 3⁵, som Baselkommittén för banktillsyn (Baselkommittén) har tagit fram. Ändringarna kommer enligt

⁵ Basel 3: A global regulatory framework for more resilient banks and banking systems, December 2010 samt uppdatering i Juni 2011, www.bis.org.

förslaget bland annat att innebära krav på ytterligare stärkt kvalitet på kapitalbasen, olika kapitalbuffertar, ökade krav på likviditetsreserv och rapportering av en icke-riskvägd kapitalkvot (leverage ratio). De nya reglerna föreslås träda i kraft den 1 januari 2013.

1.3 Målet med regleringen

Syftet med ändringarna är att skapa relevanta och tydliga regler som säkerställer att instituten är tillräckligt kapitaliserade för att möta de risker som verksamheten är exponerad mot.

Målet med föreskriftsändringarna är att bidra till harmoniseringen av regelverket inom Europa och att genomföra ändringarna i kapitalkravs-direktiven. Genom de föreslagna ändringarna förstärks reglerna inom en rad olika områden såsom beräkning av kapitalkrav vid tillämpning av värdering till verkligt värde, värdepapperisering och återvärdepapperisering, riskreducerande åtgärder vid tillämpning av en internmätningsskalor för operativa risker, positions- och avvecklingsrisker, egna riskberäkningsmodeller för marknadsrisker samt reglerna om primärt kapital i kapitalbasen. Samtidigt skapas förutsättningar för ökad transparens genom utökade krav på offentliggörande av information till marknaden.

1.4 Rättsliga förutsättningar

Finansinspektionen får utfärda föreskrifter om kapitaltäckning och stora exponeringar enligt 13 kap. 1 § kapitaltäckningslagen och 32–34 §§ kapitaltäckningsförordningen, 16 kap. 1 § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse och 5 kap. 2 § förordningen (2004:329) om bank- och finansieringsrörelse samt 8 kap. 42 § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden och 6 kap. 1 § förordningen (2007:572) om värdepappersmarknaden.

Finansinspektionen ändrar sina föreskrifter med stöd av 32 § 6, 10, 11, 16, 18, 19, 20, 25, 39 och 42 kapitaltäckningsförordningen. Vidare föreslås ändringar med stöd av 5 kap. 2 § 4 förordningen om bank- och finansieringsrörelse och 6 kap. 1 § 9 förordningen om värdepappersmarknaden.

1.5 Ärendets beredning

Finansinspektionen har i två separata remisser daterade den 19 maj respektive den 27 juni 2011 lämnat förslag på ändringar i föreskrifterna. Denna beslutspromemoria behandlar de synpunkter som lämnats på promemoriorna och de föreslagna föreskrifterna.

Finansinspektionen har fört en dialog med tillsynsmyndigheterna i de övriga nordiska länderna under arbetet med föreskrifterna. Finansinspektionen har

även deltagit i olika arbetsmöten som har ordnats av EU-kommissionen och CEBS⁶.

Finansinspektionen har gjort en enkätundersökning med hjälp av de berörda branschföreningarna för att kartlägga vilka kostnader som genomförandet av direktiv 2010/76/EU får för de berörda instituten. Enkäten publicerades även på FI:s webbplats, fi.se. Sex institut svarade på enkäten.

En berörd branschorganisation och några enskilda institut har deltagit i beredningen av detta ärende när det gäller egna riskberäkningsmodeller avseende marknadsrisk.

1.6 Regleringsalternativ

Ändringsdirektiven ska genomföras i nationell rätt. De delar av direktiv 2010/76/EU som införs genom nu aktuella ändringar i kapitaltäckningsföreskrifterna ska vara genomförda i medlemsländernas nationella lagar eller andra författningar senast den 31 december 2011.

Eftersom bindande regler är nödvändiga för att direktiven ska anses genomförda i Sverige, finns det inget annat alternativt sätt för Finansinspektionen än att reglera de frågor som direktiven avser.

CEBS har tagit fram riktlinjer som medlemsländerna ska ta hänsyn till vid genomförandet av ändringsdirektiven. När det gäller bestämmelserna om operativ risk och riskreducerande åtgärder vid tillämpning av en internmätningssmetod har Finansinspektionen tagit hänsyn till CEBS Guidelines on Operational Risk Mitigation Techniques, från den 22 december 2009 (CEBS riktlinjer om riskreducerande åtgärder för operativ risk). Avseende reglerna för primärt kapital i kapitalbasen har Finansinspektionen tagit hänsyn till CEBS Guidelines on Instruments referred to in Article 57 (a) of Directive 2006/48/EC recast, från den 14 juni 2010 (CEBS riktlinjer om artikel 57 a).

Riktlinjerna innehåller såväl generell vägledning som mer detaljerade regler. De delar av riktlinjerna som inte har beaktats vid framtagandet av föreskrifterna bör kunna fungera som stöd vid tolkningen av direktivens bestämmelser och de delar av Finansinspektionens föreskrifter som motsvarar direktiven.

⁶ EBA (The European Banking Authority) har från och med den 1 januari 2011 tagit över CEBS:s ansvar och verksamhet. Eftersom Finansinspektionen hänvisar till arbetsmöten som hölls innan EBA's tillkomst och eftersom Finansinspektionen genomför riktlinjer (se avsnitt 1.5) som CEBS gav ut före den 1 januari 2011 används namnet CEBS i denna promemoria.

2 **Ändringar i Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2007:1) om kapitaltäckning och stora exponeringar**

I detta kapitel redogör Finansinspektionen för ändringarna i kapitaltäckningsföreskrifterna och de överväganden som gjorts. Redogörelsen görs utifrån följande områden:

- begränsningar för att få räkna in egetkapitalinstrument i det primära kapitalet,
- bestämmelser om värdering till verkligt värde,
- operativ risk, riskreducerande åtgärder vid tillämpning av en internmätningssmetod,
- värdepapperiseringar och återvärdepapperiseringar,
- bestämmelser som avser positions- och avvecklingsrisker,
- egna riskberäkningsmodeller för marknadsrisker, samt
- ändringar i rapporten om kapitaltäckning och stora exponeringar i bilaga 2 till kapitaltäckningsföreskrifterna.

Varje avsnitt börjar med en sammanfattning av ändringarna inom respektive område. Därefter följer en mer detaljerad genomgång av ändringarna och de överväganden som gjorts.

Redogörelsen följer den nuvarande strukturen i Finansinspektionens föreskrifter och inte strukturen i ändringsdirektiven. Det innebär t.ex. att en ändring i en artikel i ändringsdirektiven kan leda till att Finansinspektionen genomför flera nya bestämmelser eller flera ändringar i befintliga bestämmelser.

2.1 Villkor för att egetkapitalinstrument utan begränsning ska få räknas in i det primära kapitalet

Av 3 kap. 2 § kapitaltäckningslagen framgår vilka kriterier som ska vara uppfyllda för att eget kapital ska kvalificera som primärt kapital. Fråga har uppkommit om aktier med likvidationspreferens omfattas av bestämmelsen. Enligt Finansinspektionens uppfattning utgör denna typ av aktier inte egetkapitalinstrument som utan begränsning får räknas in i det primära kapitalet. Finansinspektionen anser att det är av största vikt att regleringen är tydlig och mot denna bakgrund införs en ny bestämmelse i kapitaltäckningsföreskrifterna.

I skäl 4 i ingressen till direktiv 2009/111/EG anges att ”det primärkapital som avses i artikel 57 a i direktiv 2006/48/EG bör omfatta alla instrument som enligt nationell lag ska räknas som eget kapital, som anses som likställda med stamaktier i ett likvideringsförfarande och som fullt ut absorberar förluster jämsides med stamaktier i en fortlevnadssituation”. I CEBS riktlinjer om

artikel 57 a framgår att instrument ska vara likställda med stamaktier (ordinary shares) vid en likvidation för att utan begränsning få räknas in i kapitalbasen.

2.1.1 *Egenskaper för eget kapital*

Direktiv 2009/111/EG, skäl 4 i ingressen och CEBS riktlinjer om artikel 57a punkterna 77–79

En ny bestämmelse i 7 kap. 1 a §

Finansinspektionens ställningstagande: Ett instrument ska vara likställt med stamaktier vid likvidation och konkurs för att få räknas in i det primära kapitalet enligt 3 kap 2§ kapitaltäckningslagen.

Remisspromemorian: Innehöll samma förslag.

Remissinstanserna: Bankföreningen och Finansbolagens förening anser inte att det finns skäl att införa bestämmelsen. Remissinstanserna menar att varken direktivets ingress eller CEBS riktlinjer har bindande verkan för Sverige. Bankföreningen påpekar att medlemsländerna har rätt att avvika från CEBS riktlinjer när så är motiverat och att texten i direktivets ingress kan precisera det som står i artiklarna men inte tillföra bestämmelser som inte har stöd i själva artikeltexten.

Bankföreningens anser att svenska aktier med preferens i likvidation ur ett stabilitetshänseende är lika förlustabsorberande som stamaktier.

Bankföreningen anger vidare att man inom Baselkommittén i samband med Basel 3-uppgörelsen har kommit överens om att aktier som ingår i det rena primärkapitalet måste vara likställda i ett likvidationsförfarande. En sådan regel föreslås också ingå i den kommande europeiska kapitaltäckningsförordningen. Bankföreningen anser inte att detta utgör något skäl för Finansinspektionen att införa en sådan bestämmelse i kapitaltäckningsföreskriften redan nu, bland annat med hänsyn till att förordningen fortfarande är på förslagsstadiet och förändringar kan tänkas ske.

Finansinspektionens skäl: Finansinspektionen anser att aktier med likvidationspreferens inte är jämställda med stamaktier i ett likvideringsförfarande. Däremot delar Finansinspektionen Bankföreningens uppfattning att svenska aktier med preferens i likvidation ur ett stabilitetshänseende är lika förlustabsorberande som stamaktier. Finansinspektionen delar också remissinstansernas uppfattning att Sverige inte är tvingat att följa vare sig CEBS riktlinjer eller direktivets ingress. Finansinspektionen anser dock att det är av största vikt att Sverige i den mån det inte finns särskilda skäl emot, respekterar målet med ett harmoniserat regelverk inom EU. Ett harmoniserat regelverk skapar förutsättningar för likvärdig konkurrenssituation för samtliga institut inom EU. Detta gäller i synnerhet för en så central fråga som definitionen av det primära kapitalet där Finansinspektionen gör

bedömningen att det ligger i Sveriges och svenska bankers intresse att den svenska definitionen av primärkapital inte är bredare än i andra EU-länder.

Finansinspektionen anser på grund av det ovan anförda att det i detta fall inte finns skäl att frångå CEBS riktlinjer som anger att aktier ska vara likställda med stamaktier vid en likvidation för att anses vara ett s.k. 57 a-instrument. Av direktivets ingress anser Finansinspektionen att det tydligt framgår att aktier med likvidationspreferens inte ska räknas in i det primära kapitalet som avses i artikel 57 a och Finansinspektionen anser att direktivet bör tolkas mot bakgrund av detta. Finansinspektionen kan inte se att detta strider mot vad regeringen har uttalat i prop. 2010/11:110.

2.1.2 Övergångsbestämmelser

*Direktiv 2009/111/EG, skäl 4 i ingressen
Övergångsbestämmelser i FFFS 2007:1*

Finansinspektionens ställningstagande: Instrument som inte likställs med stamaktier vid en likvidation eller en konkurs får jämföras med primärkapitaltillskott.

Remisspromemorian: Innehöll samma förslag.

Remissinstanserna: Har inga synpunkter.

Finansinspektionens skäl: För att instrument, som inte uppfyller de nya kraven, och som är utgivna före den 31 december 2011 inte ska upphöra att kvalificera som primärt kapital inför Finansinspektionen en övergångsbestämmelse. Övergångsbestämmelsen innebär att dessa instrument ska jämföras med primärkapitaltillskott och får räknas in i kapitalbasen inom den gräns som framgår av 7 kap. 16 §.

2.2 Värdering till verkligt värde

I detta avsnitt behandlar Finansinspektionen de ändringar i kapitaltäckningsföreskrifterna som avser värdering och prisjustering av positioner värderade till verkligt värde. Med prisjustering avses justeringar av en positions värde som i vissa fall kan leda till att ett institut måste justera sin kapitalbas.

Den finansiella krisen har visat brister i den nuvarande regleringen som bygger på kapitalkravsdirektivet och Baselregelverket. När Baselregelverket upprättades var det enbart positioner i handelslagret som värderades till verkligt värde men nu gällande redovisningsregler möjliggör värdering till verkligt värde även för positioner utanför handelslagret i den övriga verksamheten. I samband med krisen blev det uppenbart att de värderingsmetoder som användes inte tog tillräcklig hänsyn till positioner som

betecknas som mindre likvida. Vidare tydliggjordes brister i hur instituten justerade sina värderingar för risken för felaktiga antaganden vid modellvärderingar. Med modellvärdering avses en värdering som inte är en marknadsvärdering men som på ett eller annat sätt härleds från marknadspriser eller andra marknadsparametrar och där det saknas oberoende och lättillgängliga stängningspriser. Modellvärderingar kan ofta bygga på s.k. icke observerbara indata. Med icke observerbara indata menas enligt International Financial Reporting Standard (IFRS) 7 indata för tillgångar eller skulder som inte bygger på observerbara marknadsdata utan på institutens egna antaganden.

Mindre likvida positioner och modellvärderade positioner kan uppvisa en hög prisvolatilitet i en stressad situation. Eftersom orealiserade vinster på mindre likvida positioner och modellvärderade positioner till följd av en värdering till verkligt värde under vissa omständigheter räknas in i ett instituts kapitalbas kan denna påverkas kraftigt negativt i en stressad situation.

Med anledning av detta har vissa ändringar gjorts i regleringen av värderingar och prisjusteringar i kapitalkravsdirektivet och en ny bestämmelse har förts in i kreditinstitutsdirektivet som gör att regleringen gäller både för positioner i handelslagret och för positioner i den övriga verksamheten som värderas till verkligt värde.

Finansinspektionen ändrar nu 7 kap. 8 § så att bestämmelserna i 12 kap. 4–6 och 8–12 §§ ska tillämpas på samtliga positioner värderade till verkligt värde. Vidare införs formella krav på styrdokument för värderingar som baseras på modeller som innehåller icke observerbara indata och krav på vilka faktorer som ska beaktas vid prisjusteringar. Ändringarna klargör att instituten ska göra prisjusteringar för kapitaltäckningsändamål, som i vissa fall kan reducera de vinster som räknas med i kapitalbasen till följd av värdering till verkligt värde enligt International Accounting Standard (IAS) 39. Detta gäller särskilt vid värdering av mindre likvida positioner.

2.2.1 Värdering till verkligt värde och påverkan på kapitalbasen

Direktiv 2010/76/EU, Artikel 1, punkt 6 och Bilaga 2 punkt 4 e och f (Direktiv 2006/48/EG, Artikel 64, punkt 5 ersätter Direktiv 2006/49/EG, Bilaga 7, del B punkt 14)

Ändring av 7 kap. 8 §, 10 kap. 1 § och 12 kap 12 §

Finansinspektionens ställningstagande: Bestämmelserna i 7 kap. 8 §, 10 kap. 1 § och 12 kap. 12 § ändras med anledning av att bestämmelserna om värdering och prisjustering i 12 kap. 4–6 och 8–12 §§ ska tillämpas på institutets samtliga positioner värderade till verkligt värde, både i handelslagret och i den övriga verksamheten. Vinster och förluster till följd av prisjusteringar enligt 12 kap. ska enbart påverka det primära kapitalet och inte som nu både det primära kapitalet och den utvidgade delen av kapitalbasen. En nettovinst som kan hänföras till ett instituts handelslager och som ingår i institutets

resultat får dock även i fortsättningen räknas med i den utvidgade delen av kapitalbasen.

Remisspromemorian: Innehöll ett motsvarande förslag förutom att 7 kap. 8 § endast omfattade tillgångar som är bokförda till verkligt värde.

Remissinstanserna: Bankföreningen anser generellt att värdering till verkligt värde enligt IFRS även bör gälla för kapitaltäckningsändamål och inte bör föranleda ytterligare justeringar.

Två remissinstanser, Bankföreningen och Finansbolagens förening, anser att den föreslagna omfattningen av 7 kap. 8 § är väl vid eftersom den omfattar samtliga tillgångar värderade till verkligt värde. Remissinstanserna ifrågasätter om tillgångar värderade till verkligt värde på grundval av marknadspriser, tillgångar värderade till verkligt värde enligt den s.k. verkligt värde optionen med hänvisning till att det inte överensstämmer redovisningsmässigt, säkringsredovisade tillgångar och tillgångar klassificerade som tillgängliga för försäljning bör omfattas av definitionen. Ytterligare en remissinstans, Sparbankernas riksförbund, instämmer i att tillgångar klassificerade som tillgängliga för försäljning inte bör omfattas av kravet i 7 kap. 8 §. Remissinstanserna anser avseende tillgångar klassificerade som tillgängliga för försäljning att det redan finns stabilitetsfilter som begränsar effekterna av i vilken mån vinster från dessa tillgångar får ingå i ett instituts kapitalbas.

Bankföreningen och Finansbolagens förening konstaterar att förslaget till ändring av 7 kap. 8 § innebär att bestämmelsen ska omfatta samtliga tillgångar men däremot inte skulder som värderas till verkligt värde. Enligt remissinstanserna innebär detta att i fall där den s.k. verkligt värde optionen används, som ett alternativ till säkringsredovisning, skulle förslaget komma att medföra en konstlad volatilitet i institutens kapitalbas som inte återspeglar institutens positioner. Remissinstanserna anser vidare att Finansinspektionen bör klargöra att omvärderingar av en säkrad post, med avseende på säkrad risk, inte bör anses som en värdering till verkligt värde eftersom en eller flera komponenter av en säkrad posts verkliga värde fortfarande kan vara redovisade till upplupet anskaffningsvärde.

Finansinspektionens skäl: Ett institut identifierar positioner värderade till verkligt värde genom att tillämpa värderingsreglerna i IAS 39. Värderingsreglerna i kapitaltäckningsregelverket ställer dock vissa ytterligare krav på prisjusteringar som ska påverka storleken på kapitalbasen utöver den avräkning som följer av 3 kap. 2 § andra stycket 1 kapitaltäckningslagen. Enligt lagen ska förluster under löpande räkenskapsår räknas av från det primära kapitalet.

En värdering till verkligt värde enligt IFRS kan inte alltid likställas med en värdering för kapitaltäckningsändamål. Finansinspektionen menar till skillnad från Bankföreningen att ytterligare justeringar kan vara nödvändiga. Institut som tillämpar IFRS värderingsprinciper för värdering till verkligt värde har

inte alltid tagit hänsyn till samtliga de parametrar som anges i 12 kap. 10 och 11 §§. Verkligt värde enligt IFRS ska reflektera det värde som marknadsaktörerna kan förväntas betala för en position men ett sådant värde är enligt Finansinspektionen inte alltid det värde som ska användas vid beräkning av ett instituts kapitalbas. Vid beräkning av kapitalbasen måste instituten använda en försiktig värdering. Finansinspektionen anser därför att en tillämpning av 12 kap. 4–6 och 8–12 §§ kan vara av yttersta vikt för att säkerställa kapitalbasens förmåga att absorbera förluster. Bestämmelserna om prisjusteringar i 12 kap. har dessutom varit tillämplig på positioner i handelslagret sedan kapitaltäckningsföreskrifterna trädde i kraft och Finansinspektionen finner inte skäl att nu ifrågasätta dessa bestämmelser. Även den senaste tidens finansiella turbulens bekräftar behovet av bestämmelserna om värdering och prisjustering.

Finansinspektionen delar inte remissinstansernas uppfattning att den föreslagna bestämmelsen i 7 kap. 8 § är alltför vid. En IFRS värdering till verkligt värde av mindre likvida positioner omfattar inte nödvändigtvis de positionsspecifika parametrar som framgår av 12 kap. 11 §. Ett tydligt exempel på detta är 12 kap. 11 § 5, marknadskoncentrationer, som inte kommer till uttryck vid en värdering till verkligt värde enligt IFRS⁷. De prispåverkande faktorerna som ett institut åtminstone ska beakta enligt 12 kap. 10 § avser framförallt företagsspecifika faktorer som kommer att leda till ett behov av prisjusteringar som skiljer sig åt mellan olika institut. Enligt Finansinspektionen skulle inte heller dessa faktorer nödvändigtvis komma till uttryck vid en värdering till verkligt värde enligt IFRS.

Finansinspektionen delar däremot remissinstansernas synpunkter om att den föreslagna ändringen av 7 kap. 8 § skulle kunna medföra en konstlad volatilitet i institutens kapitalbas som inte återspeglar institutens positioner. Av artikel 64.5 i kreditinstitutsdirektivet framgår att regleringen avser samtliga *tillgångar* värderade till verkligt värde. Ingressen till direktivet anger att regleringen avser samtliga *instrument* värderade till verkligt värde och Baselregelverket, som EU genomför i direktivet anger att regleringen gäller samtliga *positioner* värderade till verkligt värde. Finansinspektionen, som finner skäl att göra en ändamålstolkning av artikel 64 punkt 5 med vägledning i direktivets ingress och Baselregelverket, ändrar därför bestämmelsen i 7 kap. 8 § så att den nu omfattar samtliga positioner, dvs. både tillgångar och skulder, värderade till verkligt värde. Därmed bör inte tillämpningen av 7 kap. 8 § föranleda en konstlad volatilitet.

Finansinspektionen anser, till skillnad från remissinstanserna, att samtliga tillgångar som är värderade till verkligt värde ska omfattas av 7 kap. 8 §, dvs. även tillgångar som är tillgängliga för försäljning. Anledningen till detta är att instituten har möjlighet att inkludera vissa värdeförändringar på dessa tillgångar i det supplementära kapitalet. I dessa fall ska institutet beakta bestämmelserna i 12 kap. samt göra eventuella avdrag från det primära

⁷ Se vägledning till IAS 39 p48, avsnitt E 2. 2 *Fair value measurement large holding*.

kapitalet. Detta för att bibehålla kapitalbasens kvalitet. Om institutet väljer att inte inkludera tillgångar som är värderade till verkligt värde som är tillgängliga för försäljning i kapitalbasen behöver inte bestämmelserna i 12 kap. beaktas.

Vad avser omvärderingar av en säkrad post, med avseende på en säkrad risk anser Finansinspektionen att 7 kap. 8 § är tydlig genom att den enbart anger att det är den post som värderas till verkligt värde som ska föremål för eventuell prisjustering enligt 12 kap. Tillgångsposter som värderas till upplupet anskaffningsvärde omfattas inte av bestämmelserna.

Med 7 kap. 8 § genomförs artikel 64 punkt 5 i kreditinstitutsdirektivet och Finansinspektionen anser inte, till skillnad från remissinstanserna, att direktivet lämnar utrymme för undantag för vissa typer av tillgångar. Direktivet anger dock att CEBS ska utarbeta riktlinjer avseende detaljerna för tillämpning av artikel 64 punkt 5. Föreskrifterna kan därför behöva revideras i detta avseende, beroende på hur riktlinjerna utformas.

2.2.2 *Prisjusteringar och mindre likvida positioner*

*Direktiv 2010/76/EU, Bilaga 2, 4 e och f (Direktiv 2006/49EG, Bilaga 7, punkterna 8, 9, 11, 12 och 13)
Ändring av 7 kap. 8 § och 12 kap. 10–12 §§*

Finansinspektionens ställningstagande: Ett institut måste alltid beakta specifika prispåverkande faktorer när det utvärderar om det behöver göra en prisjustering. Exempel på sådana faktorer är finansieringskostnader och operativa risker. Termen värderingsreserv utgår. Ett institut ska ha metoder för prisjusteringar av mindre likvida positioner.

Remisspromemorian: Innehöll samma förslag.

Remissinstanserna: Bankföreningen anser att Finansinspektionen i stället för att peka på faktorer som ska föranleda justering bör konstatera att en tillämpning av IFRS innebär att de faktorer som Finansinspektionen pekar på samt några till ska beaktas vid fastställande av verkligt värde för tillgångar som värderas till verkligt värde utifrån IFRS. Vidare anser Bankföreningen och Sparbankernas riksförbund att institut som tillämpar IFRS värderingsprinciper för värdering till verkligt värde redan tagit hänsyn till de parametrar som anges i 12 kap. 10 och 11 §§. Remissinstansen anser därför att ytterligare prisjusteringar inte är påkallade.

Bankföreningen efterlyser klargöranden av ändringsförslaget till 12 kap. 11 § kring de antaganden och den katalog som ska utgöra grunden för hur prisjusteringar ska beräknas och hur dessa påverkar prisbildningen i förhållande till vad som krävs enligt IFRS. Bankföreningen efterlyser i synnerhet klargörande av vilka finansieringskostnader som avses i katalogen enligt 12 kap. 10 §. Enligt Bankföreningens mening kan det rimligen inte vara institutets egna finansieringskostnader som avses eftersom detta skulle innebära att exakt

samma tillgång skulle komma att tas upp till olika värden beroende på vem det är som innehar dessa. Vidare efterlyser Bankföreningen ett klargörande om vilka operativa risker som avses, dvs. om det är institutets eller om det avser operativa risker hos motparten. Bankföreningen tolkar skrivningen som att det i första hand bör vara motpartens operativa risker som avses, men enligt Bankföreningen borde dessa i normalfallet ingå i den kreditriskbedömning som utgör grunden för värdering och för kapitaltäckning.

Finansinspektionens skäl: Om det i det enskilda fallet finns specifika prispåverkande faktorer utöver de som anges i 12 kap. 10 § ska även dessa beaktas när institutet utvärderar om en prisjustering behöver göras. De prisjusteringar som ska göras enligt 12 kap. 10–12 §§ kan till viss del komma till uttryck vid en tillämpning av IFRS värdering till verkligt värde. Om institutet konstaterar att en värdering till verkligt värde fastställd enligt IFRS dessutom uppfyller kraven i 12 kap. 4–6 och 8–12 §§ behöver det inte göra ytterligare prisjusteringar vid beräkning av kapitalbasen. Om däremot värderingen som fastställs enligt IFRS inte är förenlig med de krav som ställs i kapitaltäckningsföreskrifterna ska institut göra ytterligare avdrag från kapitalbasen. Institutets resultat fastställt enligt redovisningsreglerna ska dock även fortsättningsvis redovisas i kapitaltäckningsrapporten. Prisjusteringarna enligt 12 kap. 8–12 §§ ska alltså endast komma till uttryck vid beräkningen av institutets kapitalbas och inte nödvändigtvis vid beräkningen av institutets resultat.

De prispåverkande faktorer som ett institut ska beakta enligt 12 kap. 10 § avser företagsspecifika faktorer som ska beaktas vid analysen om det finns ett behov av att justera priset på en position vid beräkning av kapitalbasen. Vad gäller faktorn för operativa risker och faktorn för finansieringskostnader är det framförallt institutets egna kostnader som ska komma till uttryck vid tillämpningen av denna bestämmelse. EBA ska publicera riktlinjer om vilka prispåverkande faktorer som institut ska beakta enligt artikel 64.5.

Termen värderingsreserv betecknar normalt en post som kan återföras, vilket inte är aktuellt för en prisjustering enligt 12 kap. Termen tas nu bort i syfte att förtydliga att bestämmelserna om värdering av positioner i 12 kap. ska resultera i en prisjustering som påverkar institutets kapitalbas. Prisjusteringar vid beräkning av ett instituts kapitalbas kan vara nödvändiga oavsett hur tillgången värderas enligt IFRS.

Enligt den ändrade bestämmelsen i 12 kap. 11 § införs ett krav på att ett institut ska ha metoder för prisjusteringar av mindre likvida positioner. Idag finns det krav på att ett institut ska utvärdera behovet av rutiner för prisjusteringar av illikvida positioner. Finansinspektionen ersätter även termen ”illikvida positioner” med termen ”mindre likvida positioner” som används i kapitalkravsdirektivet. Termen illikvida positioner kan enligt Finansinspektionens mening förväxlas med termen icke likvida tillgångar i 3 kap. 10 § kapitaltäckningslagen. Med mindre likvida positioner avses t.ex.

positioner som blir mindre likvida till följd av marknadsstörningar eller till följd av vissa specifika situationer i ett institut.

2.2.3 Värderingsmetoder

Direktiv 2010/76/EU, Bilaga 2, 4 b och c (Direktiv 2006/49EG, Bilaga 7, punkterna 3 och 5)

Ändring av 12 kap. 4 och 7 §§

Finansinspektionens ställningstagande: Marknadsvärdering innebär en daglig värdering. Modellvärdering ska baseras på försiktiga antaganden. Ett institut med tillstånd att beräkna kapitalkrav enligt 2 kap. 6 § kapitaltäckningslagen får inte längre undantas från kravet på daglig värdering.

Remisspromemorian: Innehöll samma förslag.

Remissinstanserna: Bankföreningen efterlyser ett klargörande av hur försiktiga antaganden ska hanteras vid tillämpning av 12 kap. 4 § eftersom IFRS ställer krav på aktsam tillämpning av redovisningsprinciperna. Enligt Bankföreningen ska ett redovisningsmässigt verkligt värde alltid utgöras av den bästa skattningen av det uppskattade försäljningsvärdet. Bankföreningen ställer sig frågande till om det är Finansinspektionens mening att ett instituts tillämpning av kravet på försiktiga antaganden vid modellvärdering enligt 12 kap. 4 § innebär att en modellvärdering enligt kapitaltäckningsdefinitionen i normalfallet kommer att understiga det redovisningsmässiga värdet.

FAR anser att det bör göras ett förtydligande i 12 kap. 4 § att bestämmelsen gäller samtliga tillgångar som är bokförda till verkligt värde, oavsett om de finns i institutets handelslager eller i den övriga verksamheten.

Finansinspektionens skäl: Finansinspektionen ändrar bestämmelsen i 12 kap. 4 § och klargör att marknadsvärdering innebär en daglig värdering. Ändringen sker eftersom även marknadsvärderingen av positioner i övrig verksamhet värderade till verkligt värde ska ske dagligen. I 4 § införs även ett krav på att en modellvärdering ska baseras på försiktiga antaganden. Med anledning av en tidigare feltolkning av kapitalkravsdirektivet ändras 12 kap. 7 §, som innebär att ett institut med tillstånd att beräkna kapitalkrav enligt 2 kap. 6 § kapitaltäckningslagen, inte längre får undantas från kravet på daglig värdering.

Vad gäller kravet på försiktiga antaganden vid modellvärderingar anser Finansinspektionen att reglerna för värdering och prisjustering i 12 kap. kapitaltäckningsföreskrifterna går längre än redovisningsreglerna enligt IFRS. Detta medför att Finansinspektionen förväntar sig en mer försiktig värdering för kapitaltäckningsändamål än det värde som ska användas i den externa redovisningen. IFRS ställer inte krav på användning av försiktiga antaganden vid modellvärderingar.

Finansinspektionen anser inte att hänvisningen som FAR efterfrågar är nödvändig. Av 7 kap. 8 § framgår efter ändringen att vad som föreskrivs om positioner i handelslagret i 12 kap. 4–6 och 8–12 §§ ska tillämpas på samtliga positioner värderade till verkligt värde.

2.2.4 Styrdokument och information till ledningen

*Direktiv 2010/76/EU, Bilaga 2 punkt 4 a och d (Direktiv 2006/49/EG, Bilaga 7, Del B punkt 2 a och 6 a)
Ändring av 12 kap. 5 och 9 §§*

Finansinspektionens ställningstagande: Institutens styrdokument för värdering av positioner värderade till verkligt värde ska kompletteras med riktlinjer för användning av icke-observerbara indata vid modellvärdering. Institutens ledning ska känna till vilka positioner i handelslagret och vilka andra tillgångar värderade till verkligt värde som är föremål för modellvärdering.

Remisspromemorian: Innehöll samma förslag.

Remissinstanserna: Har inga synpunkter.

Finansinspektionens skäl: Styrdokument för värdering av positioner värderade till verkligt värde kompletteras med riktlinjer för användning av icke-observerbara indata vid modellvärdering så att institutens antaganden om vilka faktorer marknadsaktörerna skulle beakta vid prissättning av positionerna framgår.

Eftersom bestämmelserna i 12 kap. 4–6 och 8–12 §§ även ska tillämpas på positioner i övrig verksamhet värderade till verkligt värde ändras 12 kap. 9 §. Bestämmelsen ställer i dag krav på att institutets ledning ska känna till vilka finansiella instrument som är föremål för modellvärdering. Begreppet ”finansiella instrument” omfattar inte samtliga positioner i handelslagret och därför ändrar Finansinspektionen begreppet till ”positioner i handelslagret”. Ändringen, tillsammans med ändringen i 7 kap. 8 §, innebär att institutets ledning ska känna till vilka positioner i handelslagret och vilka andra positioner som värderas till verkligt värde som är föremål för modellvärdering. Anledningen till att ledningen ska känna till detta är att den ska vara medveten om vilken osäkerhet modellvärderingen innebär för värdet på dessa positioner och därmed verksamhetens riskrapportering och resultatrapportering.

2.2.5 Komplexa produkter

*Direktiv 2010/76/EU, Bilaga 2 punkten 4 f (Direktiv 2006/49/EG Bilaga VII del B punkt 3)
En ny bestämmelse i 12 kap. 12 §*

Finansinspektionens ställningstagande: Om ett institut använder en modellvärdering av komplexa produkter ska det bedöma om det behöver göra prisjusteringar till följd av brister i modellen. I sin bedömning ska institutet ta hänsyn till två specifika risker.

Remisspromemorian: Innehöll samma förslag.

Remissinstanserna: Har inga synpunkter.

Finansinspektionens skäl: Institutet ska ta hänsyn till två specifika risker vid prisjusteringar av komplexa produkter till följd av brister i modellvärderingen. Med komplexa produkter avses till exempel positioner i en värdepapperisering och kreditderivat utformade så att de utfaller till betalning vid det n -te fallissemang.

Ändringen innebär att ett institut som har positioner i komplexa produkter ska uppskatta prisjusteringar till följd av risken för att den modell som används för värdering innehåller felaktigheter som inte nödvändigtvis kommer fram vid en kvantitativ validering av modellen men vars effekter ändå ska uppskattas kvalitativt.

2.3 Operativ risk - riskreducerande åtgärder vid tillämpning av en internmätningss metod

I detta avsnitt redogör Finansinspektionen för de ändringar i föreskrifterna som avser försäkringar och andra former av risköverföring till tredje part inom ramen för en internmätningss metod för operativ risk. Ändringarna föranleds av CEBS riktlinjer om riskreducerande åtgärder för operativ risk som gavs ut den 22 december 2009. Riktlinjerna bygger på bestämmelser i kreditinstitutsdirektivet och CEBS "Guidelines on Implementation, Validation and Assessment of AMA and IRB Approaches" (CEBS riktlinjer för implementering, validering och utvärdering av interna metoder för operativ risk och kreditrisk) som gavs ut den 4 april 2006. De sistnämnda riktlinjerna ger endast begränsad vägledning avseende riskreducerande åtgärder för operativa risker.

Ett institut kan genom riskreducerande åtgärder föra över risk till en tredje part och därigenom minska kapitalkravet för operativ risk. Kreditinstitutsdirektivet tillåter institut som använder en internmätningss metod för beräkning av kapitalkravet för operativ risk att, under vissa förutsättningar, tillgodoräkna sig de riskreducerande effekter som sådana åtgärder innebär. Finansinspektionen ändrar 60 kap. i syfte att komplettera och förtydliga när förutsättningarna är uppfyllda för att ett institut ska få tillgodoräkna sig riskreducerande åtgärder.

CEBS riktlinjer om riskreducerande åtgärder för operativ risk innehåller dels generella krav för försäkringar och andra former av risköverföring, dels mer specifika krav för att riskreducerande åtgärder ska kunna erkännas. Mot bakgrund av att kapitaltäckningsföreskrifterna i dag inte innehåller några

generella krav för försäkringar och andra former av risköverföring genomför Finansinspektionen en omstrukturering av bestämmelserna i 60 kap. Bestämmelserna i 30–32 §§ får en ny lydelse och anger generella krav för att försäkringar och andra former av risköverföring ska få tillgodoräknas för att sänka kapitalkravet för operativ risk. I 33–40 §§ anger Finansinspektionen vad som krävs för att en försäkring ska kunna tillgodoräknas som risköverföring medan 41§, som till stor del består av innehållet i den tidigare 39 §, behandlar vad som gäller för att andra former av överföring av risk ska få tillgodoräknas.

2.3.1 *Generella villkor för riskreducerande åtgärder*

*CEBS riktlinjer om riskreducerande åtgärder för operativ risk, punkt 9 och 10
Ändring av 60 kap. 31 och 32 §§.*

Finansinspektionens ställningstagande: När risknivåerna, och därmed det eventuella försäkringsskyddet förändras ska instituten räkna om kapitalkravet för operativ risk.

Remisspromemorian: Innehöll samma förslag.

Remissinstanserna: Har inga synpunkter.

Finansinspektionens skäl: Ett institut ska utvärdera användningen av en försäkring eller en annan form av risköverföring och räkna om kapitalkravet för operativ risk dels om karaktären på försäkringen eller det skydd som ges genom andra former av risköverföring ändras betydligt, dels om det uppstår en större förändring i institutets operativa riskprofil. Kapitalkravet ska också räknas om i det fall det uppstår en materiell förlust som påverkar försäkringsskyddets omfattning eller om en förändring i en försäkring eller i en annan form av risköverföring skapar stor osäkerhet vad gäller skyddets omfattning. Institutet ska i sådana fall använda en ytterligare säkerhetsmarginal genom att t.ex. använda avdrag i modelleringen.

Det införs en ny bestämmelse i 60 kap. 32 § som säger att ett institut till Finansinspektionen ska anmäla alla viktiga förändringar i omfattningen av det skydd som en försäkring eller en annan form av risköverföring ger . Anledningen till att bestämmelsen införs är att Finansinspektionen i sitt tillsynsarbete kommer att övervaka egenskaperna hos försäkringar och andra former av risköverföring.

2.3.2 *Villkor för användning av försäkringar*

*CEBS riktlinjer om riskreducerande åtgärder för operativ risk punkt 14-21.
Ändring av . 60 kap. 37, 40 och 38 §§ ändras. Bestämmelserna motsvarar med vissa ändringar dem som i dag finns i 60 kap. 34, 37 respektive 35 §§*

Finansinspektionens ställningstagande: Beräkningen av risköverföringens effekt ska kopplas till både faktiska och potentiella förluster (37 §). Ett institut

ska vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att varken det självt eller något av dess dotterbolag medvetet återförsäkrar avtal avseende operativa risker där institutet är part i det underliggande försäkringsavtalet (38 §). Ett institut ska analysera de faktorer som påverkar hur pass effektiv risköverföringen är (40 §).

Remisspromemorian: Innehöll samma förslag.

Remissinstanserna: Har inga synpunkter.

Finansinspektionens skäl: Den tidigare bestämmelsen i 60 kap. 34 § flyttas till 60 kap. 37 § och förtydligas. Nu framgår att beräkningen av risköverföringens effekt ska kopplas till den faktiska sannolikheten för och potentiella omfattningen av förluster, genom att institutet ska beakta försäkringsskyddets omfattning mot bakgrund av den faktiska sannolikheten samt omfattningen av potentiella förluster. Relationen mellan skyddets omfattning och den faktiska sannolikheten och omfattningen av potentiella förluster ska vidare framgå av institutens kartläggning av de försäkringsavtal de har avseende förluster för operativ risk. Ett institut ska för detta ändamål använda all tillgänglig information såväl intern och extern förlustdata som framåtblickande uppskattningar som baseras på scenarioanalyser.

Av 60 kap. 35 § framgår i dag att försäkringen ska tillhandahållas av tredje part. Bestämmelsen i 60 kap. 35 § flyttas till 60 kap. 38 § och förtydligas med avseende på tredje part i enlighet med punkt 15 i CEBS riktlinjer. Ett institut ska vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att varken det självt eller något av dess dotterbolag medvetet återförsäkrar avtal avseende operativa risker där institutet är part i det underliggande försäkringsavtalet. Det är av stor vikt att instituten i dessa sammanhang kan uppvisa beskrivningar på gruppstrukturen, för att möjliggöra en bedömning av om den operativa risken verkligen har överförts utanför gruppen, d.v.s. till en enhet där varken institutet eller annan enhet inom gruppen har något intresse.

Finansinspektionen inför en ny bestämmelse i 60 kap. 40 § som förtydligar den som i dag finns i 37 §. Förtydligandet innebär att instituten ska analysera de faktorer som påverkar hur pass effektiv risköverföringen är. Dessa faktorer ska beaktas vid beräkningen av kapitalkrav för operativ risk genom att lämpliga avdrag görs.

När det gäller kravet på att försäkringens återstående löptid ska beaktas tydliggörs i 60 kap. 40 § andra stycket 1 att den återstående löptiden ska avspeglas i avdragsberäkningen. Detta krav överensstämmer med kravet på 99,9 % konfidensintervall över en ettårsperiod som ska appliceras vid varje beräkning av kapitalkrav för operativa risker enligt en internmätningssmetod. Finansinspektionen kan ge dispens från detta krav. Vid bedömningen av en eventuell dispens måste dock beaktas om institutet kan förnya sina avtal till samma villkor så att försäkringen ger samma skydd som tidigare och inga risker som omfattades av det tidigare avtalet exkluderas.

Finansinspektionen kompletterar 60 kap. 40 § andra stycket 2 med en bestämmelse om förnybara avtal. I enlighet med punkt 20 i CEBS riktlinjer ska ett institut vid beräkning av avdrag beakta försäkringsgivarens rätt att säga upp försäkringen under löptiden eller när avtalet förnyas.

I enlighet med punkt 21 i CEBS riktlinjer har Finansinspektionen kompletterat det tidigare kravet i 60 kap. 37 § 3 med avdrag för osäkerhet i fråga om utbetalningen och för obalanser i försäkringsskyddet när det gäller försäkringens omfattning. Bestämmelsen har flyttas till 60 kap. 40 § tredje stycket. Den obalans som avses är den som uppstår när försäkringsskyddets omfattning inte motsvarar institutets operativa riskprofil, genom att skyddet inte ger de önskade reduceringseffekterna och att vissa händelser inte omfattas.

Kreditinstitutsdirektivet beskriver inte på detaljnivå när de aktuella avdragen ska tillämpas, utan ger instituten stora möjligheter att själva utveckla egna metoder som passar deras strukturer. De behöriga myndigheterna och således även Finansinspektionen kommer i sin tillsyn utvärdera avdragen för att säkerställa att regelverkets intentioner efterlevs.

2.3.3 Villkor för användning av andra former av risköverföring

CEBS riktlinjer om riskreducerande åtgärder för operativ risk, punkt 23 Ändring av 60 kap. 41 §. Bestämmelsen motsvarar gamla 39 § med vissa ändringar.

Finansinspektionens ställningstagande: Ett institut ska ha erfarenhet av att använda andra former av risköverföring innan det får använda dessa i sin beräkning av kapitalkravet för operativ risk enligt en internmätningssmetod.

Remisspromemorian: Innehöll samma förslag.

Remissinstanserna: Har inga synpunkter.

Finansinspektionens skäl: Ändringen är i enlighet med punkt 23 CEBS riktlinjer.

2.4 Värdepapperisering och återvärdepapperisering (direktiv 2010/76/EU)

I detta avsnitt redogörs för de ändringar i kapitaltäckningsföreskrifterna som avser reglerna om värdepapperisering och som föranleds av direktiv 2010/76/EU. Den 13 juni 2011 beslutade Finansinspektionen om andra ändringar som också avser reglerna om värdepapperisering. De ändringarna föranleddes av direktiv 2008/83/EG och 2009/111/EG. Ändringarna i direktiv 2010/76/EU är framförallt inriktade på så kallade återvärdepapperiseringar, dvs. en värdepapperisering i vilken den risk som är förenad med en underliggande grupp av exponeringar delas upp i delar och minst en av de underliggande exponeringarna är en värdepapperiseringsposition.

Den finansiella krisen har visat att återvärdepapperiseringar i allmänhet är förenade med större risker än vanliga värdepapperiseringar. Detta beror på återvärdepapperiseringars komplexitet och känslighet för korrelationen mellan risken för fallissemang i de underliggande tillgångarna och risken för originatorns eller det medverkande institutets fallissemang. Krisen har dessutom tydliggjort de brister som finns vid användningen av externa kreditvärderingar för att bestämma riskvägt exponeringsbelopp för värdepapperiseringspositioner. Vidare har institutens upplysningar om innehav i värdepapperiseringar visat sig inte ge en tillräckligt tydlig bild av de risker som instituten har varit exponerade för genom sina innehav i värdepapperiseringar.

Dessa faktorer har medfört ändringar genom direktiv 2010/76/EU och med anledning av detta beslutar Finansinspektionen att kapitalkravet för återvärdepapperiseringar ska höjas. Dessutom införs nya bestämmelser som innebär en begränsning avseende användningen av en extern kreditvärdering vid fastställandet av riskvägt exponeringsbelopp för en värdepapperiseringsposition där kreditvärderingen bygger på ett obetalt kreditriskskydd från ett institut som innehar en position i värdepapperiseringen.

2.4.1 Återvärdepapperisering

Direktiv 2010/76/EU, Artikel 1, punkt 1 a, Artikel 2, punkt 1, Bilaga 1, punkt 4 b (ii, iii, iv, v, vi, vii, ix, x, xii, xiii), (Direktiv 2006/48/EG Artikel 4, punkt 40 b, Bilaga 9, del 4 punkt 6, 4–50, 52 och 53, Direktiv 2006/49/EG Artikel 3, punkt 1 t) 2 kap. 1 §, 21 kap. 2 §, 49 kap. 10–12 och 14 §§ ändras och 49 kap. 13 § upphävs

Finansinspektionens ställningstagande: Finansinspektionen inför en definition av en ”position i en återvärdepapperisering”. Specifika riskvikter för positioner i återvärdepapperiseringar med kreditvärdering som är högre än för positioner i värdepapperiseringar med samma kreditvärdering införs också. Möjligheten att ge en position i en värdepapperiseringens bäst prioriterade tranch en riskvikt på 6 procent, tas bort. Vidare införs ett riskviktsgolv på 20 procent för en position i en återvärdepapperisering som gäller när den formelbaserade metoden tillämpas.

Remisspromemorian: Innehöll samma förslag.

Remissinstanserna: Har inga synpunkter.

Finansinspektionens skäl: En definition av återvärdepapperisering har införts i 1 kap. 3 § punkt 21 kapitaltäckningslagen. Med en återvärdepapperisering avses således en värdepapperisering i vilken den risk som är förenad med en underliggande grupp av exponeringar delas upp i delar och minst en av de underliggande exponeringarna är en värdepapperiseringsposition. Den nya

definitionen i kapitaltäckningslagen medför att bestämmelserna i 49 kap. 12 och 14 §§ kapitaltäckningsföreskrifterna måste ändras.

Hantering av en position i en återvärdepapperisering ska jämföras med hanteringen av en position i en värdepapperisering om inget annat framgår av kapitaltäckningsföreskrifterna. T.ex. gäller kraven på att behålla ett ekonomiskt intresse netto och reglerna för överföring av väsentlig kreditrisk även för återvärdepapperiseringar eftersom de omfattas av definitionen av värdepapperiseringar.

Ändringarna i 21 kap. 2 § och 49 kap. 10 § innebär att det införs specifika riskvikter för positioner i återvärdepapperiseringar med kreditvärdering som är högre än för positioner i värdepapperiseringar med samma kreditvärdering. Vidare ändrar Finansinspektionen 49 kap. 11 och 12 §§ och upphäver 49 kap. 13 §. Syftet med dessa ändringar är att samla samtliga instruktioner i 49 kap. 11 § för hur de nya riskvikterna i tabell 2 och 3 i 49 kap. 10 § ska tillämpas. Finansinspektionens ändringar innebär även att möjligheten enligt 49 kap. 11 §, att ge en position i en värdepapperiseringens bäst prioriterade tranch en riskvikt på 6 procent, tas bort.

Vid tillämpningen av den formelbaserade metoden ändrar Finansinspektionen 49 kap. 14 §, vilket innebär ett riskviktsgolv på 20 procent när den formelbaserade metoden används för en position i en återvärdepapperisering.

2.4.2 Överlappande positioner

Direktiv 2010/76/EU, Bilaga 1, punkt 4 b (i). (Direktiv 2006/48/EG Bilaga 9, del 4, punkt 5)

Ändring av 20 kap. 2 § och 48 kap. 2 § samt nya bestämmelser i 20 kap. 2 a § och 48 kap. 2 a §

Finansinspektionens ställningstagande: Ett institut får beakta en överlappande värdepapperiseringsposition mellan handelslagret och den övriga verksamheten. Ett institut får efter tillstånd från Finansinspektionen ge en position i ett ABCP-program samma riskvikt som en likviditetsfacilitet.

Remisspromemorian: Innehöll samma förslag.

Remissinstanserna: Har inga synpunkter.

Finansinspektionens skäl: Finansinspektionen ändrar 20 kap. 2 § och 48 kap. 2 § som anger hur ett institut får hantera en överlappande värdepapperiseringsposition mellan handelslagret och den övriga verksamheten. Med överlappning avses att positionerna helt eller delvis innebär en exponering mot samma risk på ett sådant sätt att det inom ramen för överlappningen endast är fråga om en enda exponering. Ett institut kan i dessa fall välja att beräkna ett kapitalkrav för den position som har det högsta riskvägda exponeringsbeloppet av de överlappande positionerna i stället för att beräkna ett kapitalkrav för båda

positionerna. Risken ska inte behöva kapitaltäckas dubbelt. Denna ändring är en följd av de ändrade bestämmelserna i Avsnitt F Handelslager, vilka innebär att positioner i värdepapperiseringar som ingår i ett instituts handelslager får ett kapitalkrav som baseras på det riskvägda exponeringsbeloppet som hade varit gällande om dessa positioner hade ingått i institutets övriga verksamhet.

Finansinspektionen inför nya bestämmelser i 20 kap. 2 a § och 48 kap. 2 a § som kompletterar tillämpningen av 21 kap. 1 § andra stycket för vissa positioner i program för utgivning av tillgångsbaserade certifikat (ABCP-program). Ändringen innebär att ett institut får ge en position i ett ABCP-program samma riskvikt som en likviditetsfacilitet efter tillstånd av Finansinspektionen. Ändringen syftar till att lindra effekterna av den föreslagna bestämmelsen i 21 kap. 1 § som avser vissa värdepapperiseringar där institutet har överlappande positioner.

2.4.3 *Användning av kreditvärdering*

Direktiv 2010/76/EU, Bilaga 1, punkt 4 a (Direktiv 2006/48/EG Bilaga 9, del 3, punkt 1)

Ändring av 2 kap. 1 §, 21 kap. 1 § och 49 kap. 2 §

Finansinspektionens ställningstagande: En kreditvärdering för en position i en värdepapperisering eller en återvärdepapperisering, som helt eller delvis, baseras på obetalt kreditriskskydd får inte användas för att beräkna riskvägda exponeringsbelopp av det institut som har gett skyddet.

Remisspromemorian: Innehöll samma förslag.

Remissinstanserna: Har inga synpunkter.

Finansinspektionens skäl: Finansinspektionen gör ett tillägg i 21 kap. 1 § och 49 kap. 2 § som innebär att om en kreditvärdering för en position i en värdepapperisering eller en återvärdepapperisering, helt eller delvis, baseras på obetalt kreditriskskydd får det institut som har gett skyddet inte använda kreditvärderingen för beräkning av riskvägda exponeringsbelopp. I stället ska institutet betrakta positionen som om det saknades en kreditvärdering och hantera den därefter.

Begränsningen gäller endast för det institut som har tillhandahållit det obetalda kreditriskskyddet och syftar till att förhindra att ett institut använder obetalt kreditriskskydd avseende en värdepapperisering för att uppnå en minskning av kapitalkravet för den egna positionen. Andra institut som innehar en position i värdepapperiseringen får fortsätta att använda kreditvärderingen när de fastställer riskvägt exponeringsbelopp. Ändringen påverkar inte tillämpningen av 4 kap. 2 § kapitaltäckningslagen som innebär att ett kapitalkrav ska beräknas för värdepapperiserade tillgångar i de fall originatorn eller det medverkande institutet har gett stöd till värdepapperiseringen utöver sina avtalsmässiga

förpliktelser. Den ändrade bestämmelsen gäller för obetalt kreditriskskydd som ett institut tillhandahållit oavsett om detta följer av avtalet eller inte.

Finansinspektionen inför en definition av obetalt kreditriskskydd i 2 kap. 1 §. Garantier och kreditderivat är exempel på obetalda kreditriskskydd.

2.5 Positions- och avvecklingsrisker

I detta avsnitt redogörs för de ändringar i kapitaltäckningsföreskrifterna som avser positionsrisker och avvecklingsrisker och som föranleds av direktiv 2010/76/EU.

De senaste årens finansiella kris har visat att det finns brister i det nuvarande regelverket för marknadsrisk. Kapitaltäckningsregelverket fångade inte upp alla risker som instituten hade avseende positioner i bland annat handelslagret. Finansinspektionen genomför därför ett antal förändringar och kompletteringar i regelverket för marknadsrisk.

Bland annat införs det krav på att värdepapperiseringar i handelslagret ska ges ett kapitalkrav för specifik risk som motsvarar kapitalkravet för värdepapperiseringar i övrig verksamhet. Under vissa omständigheter ges en möjlighet att särbehandla kreditderivat som förfaller på det *n*:te fallissemanget, positioner i värdepapperiseringar samt andra positioner som säkrar dessa.

Bestämmelserna för beräkning av kapitalkravet för avvecklingsrisker, som tidigare endast gällde för handelslagret, ska även omfatta övrig verksamhet.

Kapitalkravet för positioner i aktier och aktieanknutna finansiella instrument i handelslagret ändras till 8 procent. Enligt de bestämmelser som gäller i dag ska aktier och aktieanknutna finansiella instrument ha ett kapitalkrav på 4 procent med möjlighet att reducera kapitalkravet för positioner i aktier och aktieanknutna finansiella instrument som handlas på likvida marknader till 2 procent.

Exponeringsbeloppet för motpartsrisk avseende creditswappar ska under vissa förutsättningar fastställas till de återstående, icke betalda, premierna från motparten.

2.5.1 Värdepapperiseringspositioner

Direktiv 2010/76/EU, Artikel 1 punkt 5, Bilaga 2, punkt 1d) (Direktiv 2006/48/EG, Artikel 57 r, Direktiv 2006/49/EG Bilaga 1 punkt 16a) Ändring av 9 kap. 10 § samt 13 kap. 41 och 42 §§

Finansinspektionens ställningstagande: Kapitalkravet för specifik risk för värdepapperiseringspositioner i handelslagret ska baseras på det kapitalkrav som samma position fått om den hade ingått i institutets övriga verksamhet.

Ett institut ges möjlighet att begränsa kapitalkravet för positioner i värdepapperiseringar i handelslagret till positionens största möjliga förlust vid fallissemang. Vikten för den specifika risken i en värdepapperiseringsposition i handelslagret ska vara 8 procent av nettopositionen multiplicerad med den riskvikt som hade varit gällande om positionen hade ingått i institutets övrig verksamhet. Den formelbaserade metoden får i vissa fall användas för att fastställa riskvikten efter tillstånd från Finansinspektionen.

Vid tillämpningen av den formelbaserade metoden ska uppskattningar av PD och LGD från institutets IRK-metod användas som indata till modellen. Alternativt får ett institut efter tillstånd från Finansinspektionen använda uppskattningar av PD och LGD som härleds från institutets egna godkända modell för tillkommande fallissemangs- och migrationsrisker. Finansinspektionen kan besluta om en proportionell extra riskvikt för en position i en värdepapperisering. Ett institut ges möjlighet att dra av exponeringar för värdepapperiseringspositioner i handelslagret från kapitalbasen, förutsatt att värdepapperiseringspositionen hade getts en riskvikt på 1250 procent, om den hade ingått i institutets övriga verksamhet.

Remisspromemorian: Innehöll samma förslag.

Remissinstanserna: Har inga synpunkter.

Finansinspektionens skäl: Finansinspektionen ändrar 13 kap. 41 och 42 §§, vilket bland annat innebär att kapitalkravet för specifik risk för värdepapperiseringspositioner i handelslagret baseras på det kapitalkrav som samma position fått om den hade ingått i institutets övriga verksamhet.

I dag ska kapitalkravet för specifik risk, i värdepapperiseringspositioner i handelslagret, som huvudregel beräknas på samma sätt som för övriga räntebankknutna finansiella instrument. Detta gäller dock inte om positionen hade fått en riskvikt om 1 250 procent om den ingått i den övriga verksamheten. I dessa fall får positionen enligt 42 § en vikt för specifik risk om 100 procent. För en värdepapperiseringsposition där kapitalkravet för specifik risk beräknas på samma sätt som för övriga räntebankknutna instrument har reglerna lett till ett väsentligt lägre kapitalkrav än om positionerna i stället hade ingått i den övriga verksamheten. Orsaken till det lägre kapitalkravet är att man tidigare ansåg att det fanns en likvid marknad för värdepapperiseringspositioner och att dessa positioner snabbt skulle kunna omsättas, vilket innebär en lägre risk. Finanskrisen har dock tydliggjort att det inte är möjligt att snabbt omsätta dessa positioner. Dessutom är utvecklingen av en värdepapperiseringsposition, till skillnad från många andra räntebankknutna instrument, starkt beroende av risken för fallissemang i de värdepapperiserade tillgångarna. Finansinspektionens ändringar innebär att kapitalkravet för värdepapperiseringspositioner i handelslagret bättre speglar den kreditrisk värdepapperiseringspositionen är exponerad mot även då positionen ingår i handelslagret.

Ändringen av 41 § innebär att vikten för specifik risk avseende positioner i värdepapperiseringar i handelslagret inte längre ska beräknas på det sätt som gäller för andra räntebärande instrument i handelslagret. Ändringen innebär även att ett institut ges möjlighet att begränsa kapitalkravet för positioner i värdepapperiseringar i handelslagret till positionens största möjliga förlust vid fallissemang. För en lång position kan denna begränsning beräknas som värdeförändringen till följd av fallissemang i referenstillgångarna där återvinningsgraden är noll. För en kort position kan begränsningen beräknas som en värdeförändring till följd av att risken för fallissemang hos de underliggande tillgångarna faller bort. Syftet med Finansinspektionens ändringar är att skapa ett jämförbart regelverk dels vid beräkning av kapitalkravet för positioner i värdepapperisering i handelslagret, dels vid beräkning av positioner i den övriga verksamheten.

Efter ändringen av 42 § ska vikten för den specifika risken i en värdepapperiseringsposition i handelslagret vara 8 procent av nettositionen multiplicerad med den riskvikt som hade varit gällande om positionen hade ingått i institutets övrig verksamhet. Kapitalkravet fastställs som summan av vägda långa nettositioner och vägda korta nettositioner. I vissa fall får den formelbaserade metoden, efter tillstånd från Finansinspektionen, användas för att fastställa riskvikten. Detta gäller dock inte för ett institut som inte är originator, vilket skiljer sig ifrån vad som gäller för att få tillämpa den formelbaserade metoden i övrig verksamhet där även ett medverkande institut undantas från kravet på tillstånd. Ett tillstånd kan ges under förutsättning av att det institut som ansöker om tillstånd kan tillämpa den formelbaserade metoden för en position i den övriga verksamheten. Ett institut som behöver ett tillstånd för att använda den formelbaserade metoden ska ansöka om detta för varje enskild position.

Ett institut ska vid tillämpningen av den formelbaserade metoden använda uppskattningar av PD och LGD från institutets IRK-metod som indata till modellen. Alternativt får ett institut använda uppskattningar av PD och LGD som härleds från institutets egna godkända modell för tillkommande fallissemangs- och migrationsrisker efter tillstånd från Finansinspektionen.

Om Finansinspektionen beslutar om en proportionell extra riskvikt för en position i en värdepapperisering enligt 13 kap. 8 a § ska denna riskvikt användas vid beräkningen av vikten för specifik risk för en position i en värdepapperisering i handelslagret.

Enligt 3 kap. 7 § kapitaltäckningslagen finns en möjlighet för ett institut att, i stället för att beräkna ett riskvägt exponeringsbelopp för positionen, dra av värdet från kapitalbasen. Detta kan endast göras för en värdepapperiseringsposition i den övriga verksamheten som annars skulle ges riskvikten 1 250 procent. Finansinspektionen ändrar därför 9 kap. 10 §, vilket innebär att ett institut även ges möjlighet att dra av exponeringar för värdepapperiseringspositioner i handelslagret från kapitalbasen, förutsatt att

värdepapperiseringspositionen hade getts en riskvikt på 1 250 procent om den hade funnits i institutets övriga verksamhet.

2.5.2 Övergångsbestämmelser

Direktiv 2010/76/EU, Bilaga 2, punkt 1 d (Direktiv 2006/49/EG, Bilaga 1, punkt 16a)

Övergångsbestämmelse till 13 kap. 42 § andra stycket

Finansinspektionens ställningstagande: Ett institut får fastställa kapitalkravet för positioner i en värdepapperisering i handelslagret till ett annat kapitalkrav än det som följer av 13 kap. 42 § andra stycket.

Remisspromemorian: Innehöll samma förslag.

Remissinstanserna: Har inga synpunkter.

Finansinspektionens skäl: Finansinspektionen inför en övergångsbestämmelse som innebär att ett institut från den 31 december 2011 till och med den 31 december 2013 i stället för att tillämpa den ändrade bestämmelsen i 13 kap. 42 § andra stycket ska fastställa kapitalkravet för positioner i en värdepapperisering i handelslagret till det största av de totala kapitalkraven för specifik risk för antingen långa nettopositioner eller korta nettopositioner i en värdepapperisering.

Från den 1 januari 2014 ska kapitalkravet beräknas enligt 13 kap. 42 §. Enligt ändringen av 42 § ska kapitalkravet för positioner i en värdepapperisering i handelslagret fastställas till summan av kapitalkravet för långa nettopositioner och kapitalkravet för korta nettopositioner.

2.5.3 Korrelationshandelsportfölj

Direktiv 2010/76/EU, Bilaga 2, punkt 1 c) (Direktiv 2006/49/EG Bilaga 1 punkt 14a-c)

Nya bestämmelser i 13 kap. 41a–41 d §§

Finansinspektionens ställningstagande: Ett institut får undanta vissa specifika positioner från beräkningen av kapitalkravet för specifik risk för positioner i värdepapperiseringar i handelslagret, förutsatt att positionerna uppfyller kraven för att ingå i en så kallad korrelationshandelsportfölj.

Remisspromemorian: Innehöll samma förslag.

Remissinstanserna: Har inga synpunkter.

Finansinspektionens skäl: Finansinspektionen inför nya bestämmelser i 13 kap. 41a–41 d §§ som innebär att ett institut under vissa förutsättningar får undanta positioner i värdepapperiseringar, kreditderivat som förfaller på det

n:te fallissemanget samt andra positioner som säkrar dessa från beräkningen av kapitalkravet för specifik risk för positioner i värdepapperiseringar i handelslagret. Undantaget kan utnyttjas under förutsättning av att positionerna uppfyller kraven för att ingå i en så kallad korrelationshandelsportfölj.

13 kap. 41 a § innehåller en bestämmelse om hur kapitalkravet får beräknas för den specifika risken i positioner som kvalificerar för att ingå i en korrelationshandelsportfölj. Kapitalkravet för positioner som uppfyller kraven i 41 b– 41 d §§ får fastställas till det största av de totala kapitalkraven för specifik risk för antingen långa nettopositioner eller korta nettopositioner i korrelationshandelsportföljen.

Beräkningen av kapitalkravet för korrelationshandelsportföljen är identisk med den beräkning som gäller för positioner i värdepapperiseringar enligt övergångsbestämmelsen. Bakgrunden till det förhållandevis lägre kapitalkravet för korrelationshandelsportföljen bygger på antagandet att de positioner som får ingå i portföljen har en lägre risk.

En ny bestämmelse införs i 13 kap. 41 b § som specificerar villkoren för att en position ska få ingå i korrelationshandelsportföljen. Bestämmelsen utesluter vissa positioner från att ingå i portföljen eftersom de anses ha en högre risk. Återvärdepapperiseringar utesluts till följd av den högre riskprofilen eftersom kreditrisken är transfererad i två led. Optioner på en tranch i en värdepapperisering och derivat på värdepapperiseringsexponeringar där derivatet inte ger en proportionell andel i avkastningen från en tranch i en värdepapperisering utesluts dessutom eftersom de liknar återvärdepapperiseringspositioner. Endast likvida positioner får ingå i korrelationshandelsportföljen. Värdepapperiseringspositioner och kreditderivat som förfaller på det *n*:te fallissemanget, anses likvida om referensinstrumenten endast refererar till ett enda namn och det finns en likvid tvåvägsmarknad, alternativt att referensinstrumenten refererar till allmänt omsatta index på kreditderivat, t.ex. Itraxx och CDX. Med namn avses den gäldenär vars risk för fallissemang är överförd till tredje part genom ett kreditderivat eller en värdepapperisering.

Enligt 41 c § ska vissa positioner uteslutas från en korrelationshandelsportfölj trots att de kvalificerar för att ingå i portföljen enligt 41 b §. Bestämmelsen utesluter positioner som refererar till exponeringar som kan hänföras till exponeringsklasserna hushållsexponeringar eller exponeringar med säkerhet i fastighet enligt 15 kap. 4 §. Ändringsdirektivet specificerar att det är exponeringar som kan hänföras till exponeringsklasserna hushållsexponeringar eller exponeringar med säkerhet i fastighet enligt schablonmetoden för kreditrisk (Artikel 79.1 h och i, kreditinstitutsdirektivet), men även institut som tillämpar en IRK-metod ska utesluta denna typ av position från korrelationshandelsportföljen. Undantaget utesluter till exempel alla positioner i värdepapperiseringar av fastighetslån (Mortgage backed securities [MBS]) eftersom utvecklingen av dessa värdepapperiseringar oftast beror på risken för fallissemang för ett större antal gäldenärer. Även fordringar på företag för

särskilt ändamål (specialföretag) utesluts eftersom syftet är att utesluta samtliga positioner som skulle kunna liknas vid återvärdepapperiseringar.

Enligt 41 d § ges ett institut möjlighet att inkludera även andra typer av positioner än värdepapperiseringspositioner och kreditderivat som förfaller på det *n*:te fallissemanget i korrelationshandelsportföljen. Ett institut får inkludera en position förutsatt att positionen säkrar andra positioner som får ingå i korrelationsportföljen enligt 41 b §, och det existerar en likvid tvåvägsmarknad för instrumentet eller dess underliggande namn.

2.5.4 Avvecklingsrisk

*Direktiv 2010/76/EU, Artikel 2, punkt 3 (Direktiv 2006/49/EG, Artikel 18 a)
En ny bestämmelse i 14 kap. 2 §*

Finansinspektionens ställningstagande: Bestämmelserna om beräkning av avvecklingsrisker i handelslaget ska även tillämpas för avvecklingsrisker i den övriga verksamheten.

Remisspromemorian: Innehöll samma förslag.

Remissinstanserna: Har inga synpunkter.

Finansinspektionens skäl: Enligt den ändrade bestämmelsen i 2 kap. 4 § kapitaltäckningslagen ska ett institut beräkna kapitalkrav för avvecklingsrisker i hela verksamheten. Därför bör bestämmelserna om beräkning av avvecklingsrisker i handelslaget enligt 13 kap. 69–71 §§ kapitaltäckningsföreskrifterna även gälla för avvecklingsrisker i den övriga verksamheten.

2.5.5 Kreditderivat som förfaller på det *n*:te fallissemanget

*Direktiv 2010/76/EU, Bilaga 2, punkt 1 a (ii) (Direktiv 2006/49/EG, Bilaga 1 punkt 8 v)
Ändring av 13 kap. 37 §*

Finansinspektionens ställningstagande: En köpare av risk som har ett kreditderivat som förfaller på det *n*:te fallissemanget och för vilket det finns en extern kreditvärdering ska beräkna kapitalkravet för specifik risk genom att använda derivatets kreditvärdering och därefter tillämpa de vikter som gäller för positioner i värdepapperiseringar.

Remisspromemorian: Innehöll samma förslag.

Remissinstanserna: Har inga synpunkter.

Finansinspektionens skäl: Finansinspektionen ändrar 13 kap. 37 §, vilket innebär att en köpare av risk (säljare av skydd) som har ett kreditderivat som

förfaller på det *n*:te fallissemanget och för vilket det finns en extern kreditvärdering ska beräkna kapitalkravet för specifik risk genom att använda derivatets kreditvärdering och därefter tillämpa de vikter som gäller för positioner i värdepapperiseringar enligt 42 §. Skälet till att kreditvärderingen av kreditderivatet ska användas vid beräkningen av kapitalkravet är att motpartsrisken övergår från motparten till den som har ställt ut kreditderivatet.

2.5.6 Aktiekursrisker

Direktiv 2010/76/EU, bilaga II, punkt 1e & f (Direktiv 2006/49/EG, Bilaga I punkt 34, 35)

Ändring av 13 kap. 64 §

Finansinspektionens ställningstagande: Kapitalkravet för specifik risk för positioner i aktier och aktieanknutna finansiella instrument i handelslagret, höjs från 4 procent till 8 procent av bruttopositionen.

Remisspromemorian: Innehöll samma förslag.

Remissinstanserna: Har inga synpunkter.

Finansinspektionens skäl: Kapitalkravet för specifik risk för positioner i aktier och aktieanknutna instrument höjs för att bättre spegla de risker som finns i sådana positioner. I de allmänna råden till 64 § anges hur en beräkning av en bruttopositionen går till.

Den tidigare möjligheten att i vissa situationer få använda ett kapitalkrav för specifik risk på 2 procent av bruttopositionen utgår. Detta var ett nationellt val som nu har tagits bort ur kapitalkravsdirektivet.

2.5.7 Motpartsrisker

Direktiv 2010/76/EU, Bilaga 2, punkt 2 (Direktiv 2006/49/EG, Bilaga 2 punkt 7)

Ändring av 13 kap. 79 §

Finansinspektionens ställningstagande: Ett institut ska beräkna ett exponeringsbelopp för en creditswap som uppfyller kriterierna för att erhålla en riskfaktor på 0 procent.

Remisspromemorian: Innehöll samma förslag.

Remissinstanserna: Har inga synpunkter.

Finansinspektionens skäl: Ett nytt tredje stycke införs i 13 kap. 79 §, som innebär att ett institut ska beräkna ett exponeringsbelopp för en creditswap som uppfyller kriterierna för att erhålla en riskfaktor på 0 procent. Syftet med

ändringen är att påföra ett kapitalkrav även för en creditswap som kvalificerar för en riskfaktor på 0 procent eftersom det fortfarande finns en risk för förlust. Förlusten kan som störst bli de ännu obetalda premierna. Enligt ändringen ska exponeringsbeloppet därför uppgå till de premier som motparten ännu inte har betalat till institutet.

2.5.8 Övrigt

Direktiv 2010/76/EU, Bilaga II ,punkt 1a i) (Direktiv 2006/49/EG Bilaga I punkt 8)

Ändring av 13 kap. 19 §

Finansinspektionens ställningstagande: Ett institut ges möjlighet att justera det nominella beloppet med eventuella förändringar i ett kreditderivats marknadsvärde.

Remisspromemorian: Innehöll samma förslag.

Remissinstanserna: Har inga synpunkter.

Finansinspektionens skäl: Finansinspektionen ändrar 13 kap. 19 §, vilket innebär att ett institut i stället för att använda det nominella beloppet ges en möjlighet att justera det nominella beloppet med eventuella förändringar i ett kreditderivats marknadsvärde. Detta innebär t.ex. att om ”Credit default Swap” (CDS) marginalen har ökat eller minskat kan det påverka kreditderivatets exponeringsbelopp.

2.6 Egna riskberäkningsmodeller för marknadsrisker

I detta avsnitt redogörs för överväganden och ändringar i kapitaltäckningsföreskrifterna när det gäller bestämmelserna om egna riskberäkningsmodeller för marknadsrisker.

Marknadsrisker för både aktier och räntebärande instrument delas in i specifik risk orsakad av emittenten och generell risk som uppstår på grund av den allmänna utvecklingen på marknaden.

Den finansiella krisen har visat att det finns brister i den nuvarande regleringen av egna riskberäkningsmodeller för marknadsrisker. Modellerna underskattade kraftigt riskerna under finanskrisen och därmed kapitalkravet för positionerna i handelslagret. Modellerna underskattade särskilt volatiliteten i marknaderna under perioder med stor marknadsoro och den specifika risken i räntebärande värdepapper.

Med anledning av detta har EU genom direktiv 2010/76/EU infört ytterligare krav på befintliga egna riskberäkningsmodeller och en möjlighet att använda nya modeller för hanteringen av marknadsrisker. Mot denna bakgrund ändrar Finansinspektionen bestämmelserna i 59 kap. kapitaltäckningsföreskrifterna.

En egen riskberäkningsmodell, en s.k. Value at Risk-modell (VaR-modell), som beräknar risken baserad på ett års historiska data kan underskatta risken för förluster om det föregående året har varit mycket stabilt. För att säkerställa att instituten håller kapital för att klara den risk som positioner i handelslagret ger upphov till under mer volatila perioder inför Finansinspektionen ett s.k. stressjusterat Value at Risk-värde (VaR-värde). Vid beräkningen av stressjusterat VaR-värde ska institutet utgå från en historiskt sett volatil period. Det stressjusterade VaR-värdet leder till ett ytterligare kapitalkrav utöver det kapitalkrav som i dag beräknas med institutets VaR-modell.

Vidare ändras kraven för att beräkna kapitalkrav för specifik risk i räntebärande instrument i handelslagret, så att de överensstämmer med regelverket för kreditrisk i övrig verksamhet. Ändringen innebär att ett institut som vill beräkna specifik risk i räntebärande papper med en egen riskberäkningsmodell måste ansöka om att få använda en modell för fallissemangs- och migrationsrisker (Incremental Risk Charge, IRC-modell).

Den specifika risken i värdepapperiseringar och kreditderivat på *n*:te förfall får inte beräknas med en IRC-modell, eftersom det saknas tillräcklig information om de underliggande exponeringarna. Värdepapperiseringar och kreditderivat på *n*:te förfall måste därför kapitaltäckas enligt schablonmetoden (beräkning av kapitalkrav enligt reglerna om handelslager i 13 kap.) med undantag för positioner som uppfyller kraven på att ingå i en korrelationshandelsportfölj enligt 13 kap. 41 b–41 d §§. Kapitalkravet för dessa positioner får institut efter tillstånd från Finansinspektionen beräkna med en egen riskberäkningsmodell för prISRISKEN (All Price Risk⁸, APR-modell).

De institut som i dag använder egna riskberäkningsmodeller måste ansöka om tillstånd för nya och ändrade modeller eftersom samtliga modeller, på grund av de ändrade föreskrifterna, kommer att innehålla ändringar som Finansinspektionen inte tidigare har prövat och godkänt.

2.6.1 Riskfaktorer i en VaR-modell

Direktiv 2010/76/EU, Bilaga II, punkt 3 k (Direktiv 2006/49/EG, bilaga V, punkt 12)

59 kap. 2 § ändras och en ny bestämmelse införs i 59 kap. 3 §

Finansinspektionens ställningstagande: Det införs ytterligare generella krav som ska gälla för alla riskfaktorer som används i en VaR-modell.

Remisspromemorian: Innehöll samma förslag.

Remissinstanserna: Har inga synpunkter

⁸ I Baselregelverket betecknas, till skillnad från direktivet, detta som CRM, Comprehensive Risk Modelling.

Finansinspektionens skäl: VaR-modellen ska innehålla ett tillräckligt antal riskfaktorer, i relation till de positioner som institutet har på respektive marknad. Riskfaktorerna är de marknadskurser och marknadspriser som påverkar värdet på tillgångarna i handelslagret. Vidare ska VaR-modellen fånga upp korrelationsrisker och basisrisker. Det ställs också krav på att ett institut som använder en modellbaserad värdering av positioner ska kunna förklara varför en riskfaktor ingår i institutets värderingsmodell men inte i VaR-modellen.

Om ett institut använder proxyvariabler som riskfaktorer, d.v.s. variabler som är uppskattningar av riskfaktorer, måste institutet visa att dessa variabler fungerat väl för motsvarande positioner tidigare.

Dessa förändringar görs för att säkerställa att VaR-modellen fångar alla väsentliga risker.

2.6.2 *Kvantitativa krav på en VaR-modell*

Direktiv 2010/76/EU, Bilaga II, punkt 3 i och ii (Direktiv 2006/49/EG bilaga V punkt 10 led c och 10 led e)

Nuvarande 59 kap. 3 § ska betecknas 59 kap. 4 § med ändrad lydelse

Finansinspektionens ställningstagande: Det införs ytterligare kvantitativa krav på VaR-modeller.

Remisspromemorian: Innehöll samma förslag.

Remissinstanserna: Har inga synpunkter

Finansinspektionens skäl: För att kunna säkerställa VaR-modellens tillförlitlighet ska ett institut som har fått Finansinspektionens tillstånd beräkna VaR-värdet utifrån en innehavsperiod som är kortare än tio dagar räkna upp perioden så att den motsvarar en innehavsperiod på tio dagar. Institutet ska ha rutiner för att löpande kunna visa för Finansinspektionen att beräkningen av VaR-värdet är rimligt.

De historiska tidsserierna i VaR-modellen ska uppdateras minst en gång per månad. Motsvarande krav i dag innebär att de historiska tidsserierna ska uppdateras var tredje månad.

Ändringarna görs för att förbättra VaR-modellen eftersom erfarenheterna från finanskrisen har visat att riskberäkningarna enligt tidigare VaR-modeller inte motsvarade institutens verkliga risker.

2.6.3 *Kvantitativa krav på ett stressjusterat VaR-värde*

Direktiv 2010/76/EU, Bilaga II, punkt 3 j (Direktiv 2006/49/EG bilaga V punkt 10 a)

En ny bestämmelse i 59 kap. 5 §

Finansinspektionens ställningstagande: Ett institut som beräknar kapitalkrav med en VaR-modell, ska även beräkna kapitalkrav för ett stressjusterat VaR-värde.

Remisspromemorian: Innehöll samma förslag.

Remissinstanserna: Har inga synpunkter

Finansinspektionens skäl: Under den senaste finansiella krisen visade det sig att många VaR-modeller, särskilt i vissa internationella banker, kraftigt underskattade kapitalkravet för marknadsriskerna i handelslagret. Modeller som baserat riskberäkningarna på historiska data från en mycket stabil period beräknar ett mycket lägre kapitalkrav än samma modeller som baserat beräkningarna på historiska data från en volatil period. För att säkerställa att ett institut håller tillräckligt kapital för att klara kapitalkraven även under en volatil period införs krav på att instituten ska beräkna ett stressjusterat VaR-värde. Detta värde beräknas genom att institutet hämtar data från en tolv månadersperiod med, för institutet, betydande volatilitet och oro på finansmarknaderna.

Ett institut ska årligen se över valet av historiska marknadsdata och rapportera resultatet av denna översyn till Finansinspektionen. Om Finansinspektionen i sin löpande tillsyn och efter att ha tagit del av det inrapporterade resultatet finner att institutet inte har uppfyllt kravet på att använda historisk data från en volatil period med betydande oro på finansmarknaderna kan Finansinspektionen med stöd av 5 kap. 4 § andra stycket kapitaltäckningslagen besluta att ett institut ska återgå till att använda schablonmetoden. Genom att inte använda lämplig historisk data kan institutet inte anses uppfylla villkoren för den egna riskberäkningsmodellen.

Av direktiv 2010/76/EU framgår att valet av historiska data ska godkännas av Finansinspektionen. Finansinspektionen ger tillstånd till ett institut att använda en egna riskberäkningsmodellen och av 59 kap. 5 § framgår att institutet ska använda relevant historisk marknadsdata. Genom att Finansinspektionen har möjlighet att ingripa med stöd av 5 kap. 4 § kapitaltäckningslagen får kravet i direktivet anses vara uppfyllt.

2.6.4 Kvalitativa krav på ett institut som vill använda en VaR-modell

Direktiv 2010/76/EU, Bilaga II, punkt 3 j (Direktiv 2006/49/EG bilaga V punkt 10 c)

Nuvarande 59 kap. 4 § ska betecknas 59 kap. 6 § med ändrad lydelse

Finansinspektionens ställningstagande: Krav på s.k. omvända stresstest införs.

Remisspromemorian: Innehöll samma förslag.

Remissinstanserna: Har inga synpunkter

Finansinspektionens skäl: I ett traditionellt stresstest beräknar man effekten på positionerna av historiska händelser eller av specifika scenarier. Det finns då en risk att man inte fångar alla de scenarier som med åtminstone någon sannolikhet skulle kunna inträffa. I syfte att fånga alla de scenarier som med åtminstone någon sannolikhet skulle kunna inträffa införs krav på att ett institut systematiskt ska använda ett kompletterande angreppssätt vid utformningen av stresstester, så kallade omvända stresstester. Detta innebär att ett institut ska utgå från ett extremt oförmånligt utfall och analysera vilka händelser som skulle kunna leda till ett sådant oförmånligt utfall.

2.6.5 *Specifik risk*

Direktiv 2010/76/EU, Bilaga II, punkt 3 c och d (Direktiv 2006/49/EG bilaga V punkt 5 och 5 a)

Nya bestämmelser i 59 kap. 7–9 §§

Finansinspektionens ställningstagande: Förutsättningarna för att få tillstånd att beräkna kapitalkravet för specifik risk med egna riskberäkningsmodeller ändras. Specifik risk får efter tillstånd av Finansinspektionen beräknas dels med en VaR-modell, dels med en IRC-modell, dels med en APR-modell.

Remisspromemorian: Innehöll samma förslag.

Remissinstanserna: Har inga synpunkter

Finansinspektionens skäl: För att tydliggöra på vilket sätt de olika modellerna ska tillämpas inför Finansinspektionen bestämmelsen i 7 § som anger vilken modell som får användas för att beräkna kapitalkravet för olika typer av finansiella instrument. Kapitalkravet för den specifika risken i aktieanknutna instrument får beräknas med en VaR-modell.

Kapitalkravet för den specifika risken i räntebärande värdepapper får beräknas med en VaR-modell och ett tillkommande kapitalkrav för fallissemangs- och migrationsrisker med en IRC-modell. Alternativt kan kapitalkravet för den specifika risken i räntebärande värdepapper under vissa förutsättningar beräknas med endast en IRC-modell.

Ett institut kan beräkna kapitalkravet för den specifika risken för positioner i värdepapperiseringar eller kreditderivat på n :te förfall som uppfyller kraven för att ingå i en korrelationshandelsportfölj enligt 13 kap. 41 b–41 d §§ med en egen riskberäkningsmodell, en APR-modell. För övriga positioner i värdepapperiseringar eller kreditderivat på n :te förfall måste kapitalkravet

beräknas enligt schablonmetoden (beräkning av kapitalkrav enligt reglerna om handelslager i 13 kap.).

I dag finns särskilda regler för beräkning av kapitalkravet för fallissemangsriskerna i enskilda aktier och räntebärande värdepapper med en VaR-modell. Som tidigare nämnts visade det sig under den finansiella krisen att många VaR-modeller, särskilt i internationella banker, kraftigt underskattade kapitalkravet för specifik risk i räntebärande värdepapper i handelslagret. De kvantitativa kraven avseende konfidensintervall och innehavsperiod på modeller för handelslagret skilde sig från kraven på modeller för övrig verksamhet. Detta gav utrymme för regelarbitrage på så sätt att kapitalkravet kunde bli lägre för vissa tillgångar om dessa flyttades från övrig verksamhet till handelslagret. Mot bakgrund av dessa erfarenheter ställs nu detaljerade krav på de institut som vill mäta kapitalkravet för specifik risk med egna modeller.

I 8 § inför Finansinspektionen ett antal kvalitativa krav på ett institut som beräknar specifik risk i en VaR-modell för att säkerställa att alla väsentliga risker fångas upp.

För att få ett mer rättvisande kapitalkrav inför Finansinspektionen en ny bestämmelse avseende beräkning av specifik risk. Av bestämmelsen i 9 § framgår att den specifika risken i positioner som omfattas av en APR-modell även måste inkluderas i VaR-beräkningar avseende specifik risk. Institutet kan, om det vill, välja att från sin VaR-beräkning avseende specifik risk exkludera positioner i en värdepapperisering eller ett kreditderivat på *n*:te förfall som kapitaltäcks enligt schablonmetoden. Detta motiveras med att det kapitalkrav som beräknas enligt schablonmetoden tillräckligt väl täcker den specifika risken i dessa positioner och att en ”dubbel beräkning” blir väl försiktig. Om kapitalkravet beräknas med en APR-modell blir kapitalkravet betydligt lägre och en ”dubbel beräkning” kompenserar till viss del för den osäkerhet som finns om APR-modellernas träffsäkerhet.

2.6.6 IRC-modell

Allmänt

Direktiv 2010/76/EU, Bilaga II punkt 3 d (Direktiv 2006/49/EG bilaga V punkt 5 a och 5 b)

En ny bestämmelse i 59 kap. 10 §

Finansinspektionens ställningstagande: Ett institut som vill beräkna kapitalkrav för specifik risk i räntebärande värdepapper ska använda en VaR-modell och en IRC-modell. Alternativt kan endast en IRC-modell användas.

Remisspromemorian: Innehöll samma förslag.

Remissinstanserna: Har inga synpunkter

Finansinspektionens skäl: Finansinspektionen inför en ny bestämmelse i 10 § för att säkerställa att beräkningen av det tillkommande kapitalkravet för fallissemangs- och migrationsrisker har samma konfidensintervall och innehavsperiod som motsvarar de krav som ställs på interna modeller i övrig verksamhet. Med fallissemangs- och migrationsrisker avses risken för betalningsinställelse och/eller risken för sämre kreditbetyg, inklusive nedgradering i interna riskklassificeringssystem.

Ett institut kan som ett alternativ ha endast en IRC-modell för att beräkna den specifika risken för räntebärande värdepapper under förutsättning att modellen inkluderar även den specifika risken som annars kan omfattas av en VaR-modell. Anledningen till detta är att den specifika risken för räntebärande värdepapper, som inte är positioner i en värdepapperisering eller kreditderivat på n :te förfall, delvis räknas dubbelt om risken beräknas i både VaR-modellen och IRC-modellen. Det innebär också att ett institut som tidigare inte haft en modell för att beräkna kapitalkravet för den specifika risken i räntebärande värdepapper, inte både behöver anpassa sin VaR-modell och införa en IRC-modell.

Ett instituts IRC-modell med tillhörande rutiner ska hålla samma standard som beräkningen av kapitalkrav för kreditrisker enligt en intern riskklassificeringsmetod (IRK).

Reglerna avseende beräkningen av kapitalkravet för räntebärande värdepapper, som inte är positioner i en värdepapperisering eller kreditderivat på n :te förfall, kompletteras så att de motsvarar vad som gäller i övrig verksamhet.

Tillämpningsområde

Direktiv 2010/76/EU, Bilaga II punkt 3 d (Direktiv 2006/49/EG bilaga V punkt 5 b)

Nya bestämmelser i 59 kap. 11 och 12 §§

Finansinspektionens ställningstagande: En IRC-modell för beräkning av specifik risk i räntebärande värdepapper får inte omfatta positioner i en värdepapperisering och kreditderivat på n :te förfall.

Remisspromemorian: Innehöll samma förslag.

Remissinstanserna: Har inga synpunkter

Finansinspektionens skäl: En IRC-modell får inte omfatta positioner i en värdepapperisering och kreditderivat på n :te förfall eftersom det i många fall saknas tillräcklig information om de underliggande exponeringarna för att dessa positioner ska kunna modelleras korrekt.

Kapitalkravet för specifik risk i aktier ska normalt sett beräknas i VaR-modellen. Börsaktier och derivatpositioner med börsaktier som underliggande tillgång får dock inkluderas i beräkningen enligt en IRC-modell om det görs konsekvent.

Parametrar

Direktiv 2010/76/EU, Bilaga II punkt 3 d (Direktiv 2006/49/EG bilaga V punkt 5 c och 5 g)

Nya bestämmelser i 59 kap. 13–15 §§

Finansinspektionens ställningstagande: Ett konfidensintervall om 99,9 procent och en kapitalhorisont på ett år ska användas vid beräkning av tillkommande kapitalkrav för fallissemangs- och migrationsrisker i en IRC-modell. Finansinspektionen inför två handlingsalternativ för att säkerställa en tillfredställande hantering av en lång kapitalhorisont i ett kortsiktig handelslager. Den data som används för att fånga upp fallissemangs- och migrationsrisker ska vara objektiv och aktuell.

Remisspromemorian: Innehöll samma förslag.

Remissinstanserna: Har inga synpunkter

Finansinspektionens skäl: Att ett konfidensintervall om 99,9 procent och en kapitalhorisont på ett år ska användas vid beräkning av tillkommande kapitalkrav för fallissemangs- och migrationsrisker i en IRC-modell överensstämmer med de krav som ställs för att ett institut ska få beräkna kreditrisker med en IRK-modell. Därmed minskar möjligheterna för regelarbitrage. För att säkerställa att en lång kapitalhorisont i ett kortsiktig handelslager ska hanteras tillfredsställande inför Finansinspektionen två alternativ i 15 §. Antingen kan institutet anta en konstant position under ett år eller så kan positioner som har utsatts för fallissemang eller kreditmigration under sin likviditetshorisont viktas om vid utgången av likviditetshorisonten så att den ursprungliga risknivån återställs.

Det införs även kvalitetskrav på information avseende fallissemangs- och migrationsrisker samt att korrelationer beaktas. Detta för att säkerställa att IRC-modellens riskbedömning är adekvat. Av 14 § framgår att metoden för att fånga upp fallissemangs- och migrationsrisker ska vara baserad på information som är objektiva och aktuella.

Likviditetshorisonter

Direktiv 2010/76/EU, Bilaga II punkt 3 d (Direktiv 2006/49/EG bilaga V punkt 5 d)

En ny bestämmelse i 59 kap. 16 §

Finansinspektionens ställningstagande: Den likviditetshorisont som används när portföljen viktas om ska fastställas utifrån den tid det tar för institutet att sälja en position eller för att säkra alla väsentliga och relevanta exponeringar mot prisrisker under stressade marknadsförhållanden.

Remisspromemorian: Innehöll samma förslag.

Remissinstanserna: Har inga synpunkter

Finansinspektionens skäl: När likviditetshorisonten bestäms ska positionernas storlek särskilt beaktas. Erfarenheterna, inte minst från den finansiella krisen, visar att likviditeten i företagsobligationer och liknande finansiella instrument kan förändras snabbt från god till obefintlig. Likviditetshorisonten får inte sättas för kort utan ska vara så lång att en likvidering av positioner eller en säkringstransaktion som institut gör inte påverkar marknaden (priset för transaktionen ska inte ändras väsentligt). Likviditetshorisonten får inte sättas till en kortare tid än tre månader.

Säkringar

Direktiv 2010/76/EU, Bilaga II punkt 3 d (Direktiv 2006/49/EG bilaga V punkt 5 e)

Nya bestämmelser i 59 kap. 17 och 18 §§

Finansinspektionens ställningstagande: Krav på hur säkringar ska hanteras i IRC-modellen införs.

Remisspromemorian: Innehöll samma förslag.

Remissinstanserna: Har inga synpunkter

Finansinspektionens skäl: Syftet med hanteringskraven i 17 § är att säkerställa att effekten av ineffektiva säkringar inte överskattas. Bestämmelsen i 18 § beskriver vilka krav som ska vara uppfyllda för att ett institut ska få använda dynamiska säkringsstrategier.

Optionalitet

Direktiv 2010/76/EU, Bilaga II punkt 3 d (Direktiv 2006/49/EG bilaga V punkt 5 f)

En ny bestämmelse i 59 kap. 19 §

Finansinspektionens ställningstagande: Det införs krav på hanteringen av icke-linjära instrument i IRC-modellen.

Remisspromemorian: Innehöll samma förslag.

Remissinstanserna: Har inga synpunkter

Finansinspektionens skäl: För att säkerställa att risken i icke-linjära instrument inte underskattas införs krav på hanteringen av icke-linjära instrument i IRC-modellen. Anledningen till det är att värdet på optioner, strukturerade kreditderivat och vissa andra positioner inte har ett linjärt beteende vid prisändringar på underliggande instrument. Det finns också en modellrisk i samband med värdering av den här typen av instrument som måste beaktas.

Valideringen av beräkningen av specifik risk

Direktiv 2010/76/EU, Bilaga II punkt 3 d (Direktiv 2006/49/EG bilaga V punkt 5 h)

En ny bestämmelse i 59 kap. 20 §

Finansinspektionens ställningstagande: Det ställs krav på att en IRC-modell måste valideras, känslighetsanalyser och scenarioanalyser utföras samt att kvantitativa valideringar ska genomföras.

Remisspromemorian: Innehöll samma förslag.

Remissinstanserna: Har inga synpunkter

Finansinspektionens skäl: Krav på valideringen av en IRC-modell skiljer sig från dem som ställs på valideringen av en VaR-modell. Modelleringsmetoder för korrelationer och prisändringar måste valideras, känslighetsanalyser och scenarioanalyser utföras samt kvantitativa valideringar genomföras. Syftet med bestämmelsen är att säkerställa att modellen ger en rättvisande bild av institutets kapitalkrav.

Dokumentation av modellen för beräkning av specifik risk

Direktiv 2010/76/EU, Bilaga II punkt 3 d (Direktiv 2006/49/EG bilaga V punkt 5 i)

En ny bestämmelse i 59 kap. 21 §

Finansinspektionens ställningstagande: Ett institut ska dokumentera IRC-modellen på ett sådant sätt att korrelationsantaganden och andra modellantaganden är transparenta för Finansinspektionen och andra tillsynsmyndigheter.

Remisspromemorian: Innehöll samma förslag.

Remissinstanserna: Har inga synpunkter

Finansinspektionens skäl: Institutet måste dokumentera IRC-modellerna och tydligt visa vilka antaganden som har gjorts. Syftet med det är att

Finansinspektionen och andra tillsynsmyndigheter ska kunna utvärdera att modellerna ger en rättvisande bild av institutens kapitalkrav.

En IRC-modell baserad på andra parametrar

Direktiv 2010/76/EU, Bilaga II punkt 3 d (Direktiv 2006/49/EG bilaga V punkt 5 j)

En ny bestämmelse i 59 kap. 22 §

Finansinspektionens ställningstagande: Ett institut kan få tillstånd att använda en modell för att fånga upp fallissemangs- och migrationsrisker som inte helt uppfyller de krav som ställs på en IRC-modell.

Remisspromemorian: Innehöll samma förslag.

Remissinstanserna: Har inga synpunkter

Finansinspektionens skäl: Finansinspektionen kan lämna tillstånd att använda en modell för att fånga upp fallissemangs- och migrationsrisker som inte helt uppfyller de krav som ställs på en IRC-modell. Ett sådant tillstånd kan bara lämnas om modellen är förenlig med institutets interna metoder för att identifiera, mäta och hantera risker. Dessutom ska institutet kunna visa och löpande dokumentera att det kapitalkrav som beräknas med modellen är minst lika högt som det blir med en IRC-modell som uppfyller kraven i 59 kap. Att detta uppfylls kommer att kontrolleras av Finansinspektionen i den löpande tillsynen.

Frekvensen för beräkningarna av kapitalkravet för specifik risk

Direktiv 2010/76/EU, Bilaga II punkt 3 d (Direktiv 2006/49/EG bilaga V punkt 5 k)

En ny bestämmelse i 59 kap. 23 §

Finansinspektionens ställningstagande: De beräkningar som behövs för att fånga upp den tillkommande fallissemangs- och migrationsrisken ska göras minst en gång per vecka.

Remisspromemorian: Innehöll samma förslag.

Remissinstanserna: Har inga synpunkter

Finansinspektionens skäl: Tillkommande fallissemangs- och migrationsrisker förändras relativt långsamt och veckovisa beräkningar bedöms därför vara tillräckliga.

2.6.7 APR-modell

Direktiv 2010/76/EU, Bilaga II punkt 3 d (Direktiv 2006/49/EG bilaga V punkt 5 l)

Nya bestämmelser i 59 kap. 24–27 §§

Finansinspektionens ställningstagande: Ett institut kan ansöka om att få använda en APR-modell för att beräkna kapitalkravet för en korrelationshandelsportfölj som uppfyller kraven i 13 kap. 41 b–41 d §§ och positioner som hanteras gemensamt med positioner i korrelationshandelsportföljen.

Remisspromemorian: Innehöll samma förslag.

Remissinstanserna: Har inga synpunkter

Finansinspektionens skäl: Finansinspektionen inför en möjlighet för instituten att ansöka om att få använda en APR modell när de ska beräkna kapitalkravet för positioner i en korrelationshandelsportfölj. Eftersom den specifika risken i positioner i korrelationshandelsportföljen kan genomlysas och modelleras (till skillnad från de värdepapperiseringar och kreditderivat på *n*:te förfall som måste kapitaltäckas enligt 13 kap.), samtidigt som kapitalkravet beräknat utifrån schablonmetoden skulle bli väldigt högt i relation till den faktiska risken, ges instituten möjlighet att modellera marknadsrisken i kombination med den specifika risken i en APR-modell.

APR-modellen ska fånga upp alla prISRISKER inom ett konfidensintervall på 99,9 procent med en kapitalhorisont på ett år, samt hantera inverkan av likviditet, koncentrationer, risksäkringar och optionalitet.

Om ett institut har positioner som kvalificerar för att ingå i en IRC-modell, men som hanteras tillsammans med positioner i korrelationshandelsportföljen, får institutet inkludera dessa positioner i APR-modellen och i så fall, om det vill, exkludera positionerna från IRC-modellen. Det kan röra sig om positioner som är säkringar av positioner i värdepapperiseringar eller kreditderivat på *n*:te förfall och som, om de exkluderades från APR-modellen, skulle kunna leda till att den beräknade risken bli missvisande. Om positionerna inkluderas i APR-modellen får de exkluderas ur IRC-modellen för att undvika dubbel beräkning.

Kapitalkravet för specifik risk för en korrelationshandelsportfölj som beräknas med en godkänd APR-modell, får inte understiga 8 procent av kapitalkravet beräknat enligt schablonmetoden.

APR-modellen är en nyligen utvecklad typ av modell för hantering av marknadsrisk. Detta medför att erfarenheten av att använda en sådan modell är begränsad, att det ännu inte finns någon ”best practice” för modellen och att en utvärdering av modellens precision över tiden saknas. Den osäkerhet som finns om modellens precision motiverar att kapitalkravet för riskerna till viss del räknas dubbelt, eftersom riskerna modelleras i både VaR- och APR-modellerna, samt att golvet för kapitalkravet sätts till 8 procent av kapitalkravet enligt schablonmetoden.

Finansinspektionen inför ett antal krav på riskfaktorer som en APR-modell måste inkludera och krav på hur modellen ska valideras, för att säkerställa att modellen inkluderar alla väsentliga risker samt att kvaliteten i modellen säkerställs genom institutets egen validering.

Ett institut ska genomföra stresstester minst en gång per vecka och rapporterar resultatet till Finansinspektionen minst en gång per kvartal. Om resultaten av stresstesterna visar att kapitalkravet väsentligt understiger 8 procent av kapitalkravet beräknat enligt schablonmetoden ska detta omedelbart rapporteras till Finansinspektionen.

2.6.8 Beräkning av kapitalkrav med egna riskberäkningsmodeller

Direktiv 2010/76/EU, Bilaga II punkt 3 j (Direktiv 2006/49/EG bilaga V punkt 10 b.

En ny bestämmelse i 59 kap. 32 §

Finansinspektionens ställningstagande: Ett kapitalkrav som beräknas baserat på ett stressjusterat VaR-värde ska adderas till det kapitalkrav som baseras på det VaR-värde som beräknas utifrån marknadsdata från det senaste året. Om den specifika risken omfattas av institutets VaR-modell ska även den ingå i det stressjusterade VaR-värdet och i det VaR-värde som beräknats baserat på marknadsdata från det senaste året. Till VaR-värdet ska de institut som har fått tillstånd att använda en IRC-modell och/eller en APR-modell lägga till ett kapitalkrav som har beräknats enligt dessa modeller.

Remisspromemorian: Innehöll samma förslag.

Remissinstanserna: Har inga synpunkter

Finansinspektionens skäl: Genom bestämmelsen förklaras hur kapitalkraven ska beräknas.

2.6.9 Utveckling av modeller

Direktiv 2010/76/EU, Bilaga II punkt 3 c (Direktiv 2006/49/EG bilaga V punkt 5).

Nuvarande 59 kap. 17 § ska betecknas 59 kap. 34 § med ändrad lydelse.

Finansinspektionens ställningstagande: Ett institut ska följa den allmänna utvecklingen avseende egna riskberäkningsmodeller.

Remisspromemorian: Innehöll samma förslag.

Remissinstanserna: Har inga synpunkter

Finansinspektionens skäl: När nya ”best practice” och bättre metoder blir tillgängliga förväntas ett institut genomföra dessa. Detta gäller inte längre bara

VaR-modellen utan också IRC-modellen och APR-modellen, där utvecklingen kan förväntas ske snabbt framöver, eftersom det ännu inte finns någon uttalad ”best-practice” i branschen.

2.6.10 Övriga ändringar

59 kap. 1 § ändras och nuvarande 59 kap. 11–14, 16 §§ ska betecknas 28–31 och 33 §§ med ändrad lydelse

Finansinspektionens ställningstagande: Finansinspektionen förtydligar 59 kap. 1 § med en uppräkningslista av de olika egna riskberäkningsmodeller för marknadsrisk som behandlas i 59 kap. Nuvarande 59 kap. 11–14 och 16 §§ ska i stället betecknas 59 kap. 28–31 och 33 §.

Remisspromemorian: Innehöll samma förslag.

Remissinstanserna: Har inga synpunkter

Finansinspektionens skäl: Ändringarna syftar till att förtydliga föreskrifterna och göra kapitlet mer överblickbart. Den ändrade lydelsen i de bestämmelser som har fått nya beteckningar innebär bara att hänvisningarna har ändrats.

2.6.11 Fråga om övergångsbestämmelse

Finansinspektionens ställningstagande: Någon övergångsbestämmelse för att använda egna riskberäkningsmodeller införs inte.

Remisspromemorian innehöll inte heller något sådant förslag

Finansinspektionens skäl: I dag har sammanlagt tre stora institut tillstånd att använda en egen riskberäkningsmodell för marknadsrisk, en VaR-modell. När de nya reglerna träder i kraft kan de välja att återgå till att använda schablonmetoden eller uppfylla de nya kraven i de ändrade föreskrifterna.

De ändrade föreskrifterna beslutas av Finansinspektionens styrelse den 6 oktober och träder i kraft den 31 december 2011. Som tidigare sagts måste de institut som i dag använder egna riskberäkningsmodeller ansöka om tillstånd för nya och ändrade modeller. Som exempel kan nämnas att de nya föreskrifterna ställer krav på att instituten ska göra en bättre validering av de variabler som används för att uppskatta riskfaktorer i en VaR-modell och att instituten ska beräkna ett stressjusterat VaR-värde. För att beräkna det specifika kapitalkravet i räntebärande instrument krävs att instituten har en godkänd IRC-modell och, om de innehar värdepapperiseringar i en korrelationshandelsportfölj, en godkänd APR-modell.

För att Finansinspektionen ska hinna påbörja sin granskning av de nya modellerna bör instituten lämna in sina ansökningar så snart som möjligt efter det att de ändrade föreskrifterna har beslutats. Trots det kan Finansinspektionen

få svårt att hinna genomföra en fullständig prövning av modellerna innan de ändrade reglerna träder i kraft. Detta gäller särskilt de nya typerna av riskberäkningsmodeller, dvs. IRC- och APR-modellerna, men även det stressjusterade VaR-värdet..

Det finns goda skäl för att de institut som i dag beräknar sina kapitalkrav för marknadsriskerna med egna riskberäkningsmodeller bör få fortsätta att använda sådana riskmodeller och inte ska behöva övergå till schablonmetoden i avvaktan på att Finansinspektionen hinner pröva deras modeller. Därtill kommer att de nya modellerna kommer att ge det mest rättvisande kapitalkravet enligt de nya reglerna.

Såväl direktivet som kapitaltäckningslagen saknar övergångsbestämmelser i den här delen. Finansinspektionen kommer däremot att, i de fall där någon fullständig prövning inte hinns med, överväga att lämna tidsbegränsade tillstånd i avvaktan på att en fullständig prövning av modellen har gjorts. Ett sådant tidsbegränsat tillstånd kommer dock inte i något fall att medges för längre tid än till den 31 augusti 2012. En förutsättning för att den här typen av tillstånd ska kunna ges är att institutet lämnar in en fullständig ansökan om godkännande av de modeller det vill använda i god tid innan de ändrade föreskrifterna träder i kraft.

Om något tidsbegränsat tillstånd inte ges eller om Finansinspektionen inte ger institutet tillstånd att använda modellerna senast den 31 augusti 2012 ska institutet återgå till att använda schablonmetoden. Detsamma gäller om Finansinspektionen efter en fullständig granskning av en modell kommer fram till att denna inte kan godkännas.

2.7 Bilaga 2 – Rapport om kapitaltäckning och stora exponeringar

I detta avsnitt redogör Finansinspektionen för de ändringar i rapporten om kapitaltäckning och stora exponeringar (kapitaltäckningsrapporten) som finns i bilaga 2 till kapitaltäckningsföreskrifterna. Instruktioner om hur rapporten ska fyllas i avseende de avsnitt som ändras kommer att föras in i instruktionerna till kapitaltäckningsrapporten i samband med att den uppdateras.

2.7.1 *Positioner i värdepapperiseringar och positioner i korrelationshandelsportföljen i handelslagret*

Direktiv 2010/76/EU, Bilaga 2, punkt 1d) (Direktiv 2006/49/EG Bilaga 1 punkt 16a)

Ändring av avsnitt B samt införande av två nya avsnitt i Bilaga 2, Rapport om kapitaltäckning och stora exponeringar

Finansinspektionens ställningstagande: Ett institut ska rapportera information om sina positioner i värdepapperiseringar och positioner i korrelationshandelsportföljen.

Remisspromemorian: Innehöll samma förslag.

Remissinstanserna: Har inga synpunkter.

Finansinspektionens skäl: Finansinspektionen ändrar bestämmelserna om värdepapperisering och inför nya bestämmelser om s.k. korrelationshandelsportföljer. Med anledning av detta införs även ytterligare krav på rapportering. Ett institut ska rapportera information om sina positioner i värdepapperiseringar och positioner i korrelationshandelsportföljen där kapitalkravet beräknas enligt 13 kap. i kapitaltäckningsföreskrifterna. Ett institut ska bland annat rapportera summan av både sina vägda långa nettopositioner och sina vägda korta nettopositioner, uppdelade på exponeringsslag. För att möjliggöra denna rapportering införs två nya avsnitt i kapitaltäckningsrapporten, U och V. Dessa avsnitt består av ett urval av poster från CEBS riktlinjer om gemensam kapitaltäckningsrapportering (COREP). Avsnitt U syftar till att samla in uppgifter om positioner i värdepapperiseringar i handelslagret samt kapitalkravet för specifik risk för positionerna. Avsnitt U samlar dessutom in en nedbrytning av vägda nettopositioner per exponeringsslag, både före och efter taket enligt ändringen av 13 kap. 41 § fjärde stycket. Med exponeringsslag avses

1. lån säkerställda med pant i bostadsfastighet eller bostadsrätt,
2. lån säkerställda med pant i annan fastighet än bostadsfastighet eller bostadsrätt,
3. kreditkortsfordringar,
4. leasingfordringar,
5. företagslån,
6. konsumentkrediter,
7. kundfordringar,
8. värdepapperiseringar, samt
9. övriga.

Det andra nya avsnittet, V, syftar till att samla in uppgifter om positioner som ingår i korrelationshandelsportföljen. Två ytterligare rader införs i avsnitt B för rapportering av kapitalkravet som beräknas för dessa positioner och som kan härledas till de nya avsnitten.

2.7.2 Avvecklingsrisker

Direktiv 2010/76/EU, Artikel 2, punkt 3 (Direktiv 2006/49/EG, Artikel 18 a) Ändring av avsnitt C och avsnitt E, Bilaga 2, rapport om kapitaltäckning och stora exponeringar.

Finansinspektionens ställningstagande: Avvecklingsrisken ska rapporteras för hela verksamheten.

Remisspromemorian: Innehöll samma förslag.

Remissinstanserna: Har inga synpunkter.

Finansinspektionens skäl: Finansinspektionens genomför en mindre ändring i rubriceringen i kapitaltäckningsrapporten avsnitt C395–C396 och E200–E201. Ändringen genomförs i och med att bestämmelserna ändras. Detta innebär att avvecklingsrisken för hela verksamheten ska rapporteras i dessa avsnitt och inte enbart avvecklingsrisker i handelslagret.

2.7.3 Aktiekursrisker

*Direktiv 2010/76/EU, Bilaga 2, punkt 1e & f (Direktiv 2006/49/EG, Bilaga 1 punkt 34, 35)
Ändring av avsnitt I, Bilaga 2, rapport om kapitaltäckning och stora exponeringar.*

Finansinspektionens ställningstagande: Raderna I4 och I5 tas bort med anledning av ändringen av 13 kap. 64 §.

Remisspromemorian: Innehöll samma förslag.

Remissinstanserna: Har inga synpunkter.

Finansinspektionens skäl: Anledningen till ändringen är att möjligheten att använda ett lägre kapitalkrav för aktiekursrisk tas bort i direktivet.

2.7.4 Kapitalbasen

*Direktiv 2010/76/EU, Artikel 1, punkt 5 (Direktiv 2006/48/EG, Artikel 64, punkt 5), samt ändring av tidigare fel.
Ändring av avsnitt A, Bilaga 2, rapport om kapitaltäckning och stora exponeringar.*

Finansinspektionens ställningstagande: En ytterligare rad förs in för rapportering av ytterligare prisjusteringar.

Remisspromemorian: Innehöll samma förslag.

Remissinstanserna: Har inga synpunkter.

Finansinspektionens skäl: En ytterligare rad, A60, förs in i avsnitt A för rapportering av de ytterligare prisjusteringar som uppstår till följd av Finansinspektionens ändring av 7 kap. 8 §.

Finansinspektionen ändrar dessutom benämningen av rad A98 ”illikvida tillgångar” till ”icke likvida tillgångar” eftersom avdraget som ska rapporteras på denna rad följer av behandlingen av icke likvida tillgångar enligt 4 kap. 10 § kapitaltäckningslagen.

Ytterligare en rad, A105, införs i avsnitt A. Denna rad ska användas av institut som tillämpar 7 § införandelagen. På denna rad görs avdrag för innehav av aktier eller tillskott i försäkringsbolag m.fl. om vissa förutsättningar är uppfyllda.

2.7.5 *Värdepapperisering och återvärdepapperisering*

Direktiv 2010/76/EU, Artikel 1, punkt 1 a, Artikel 2, punkt 1, Bilaga 1, punkt 4 b (ii, iii, iv, v, vi, vii, ix, x, xii, xiii), (Direktiv 2006/48/EG Artikel 4, punkt 40 b, Bilaga 9, del 4 punkt ,6, 4–50, 52 och 53, Direktiv 2006/49/EG Artikel 3, punkt 1 t)

Ändring av avsnitt C och avsnitt E, Bilaga 2, rapport om kapitaltäckning och stora exponeringar.

Finansinspektionens ställningstagande: Det införs ett antal nya rader för rapportering av kapitalkravet för positioner i en värdepapperisering.

Remisspromemorian: Innehöll samma förslag.

Remissinstanserna: Har inga synpunkter.

Finansinspektionens skäl: Finansinspektionen inför nya rader i Avsnitt C och Avsnitt E vid rapportering av kapitalkravet för positioner i en värdepapperisering. De nya raderna är en följd av ändringen av 21 kap. 2 §, 49 kap. 10–12 och 14 §§ samt att 49 kap. 13 § upphör att gälla. Ändringen syftar till att i rapporten införa de nya riskviktsintervaller som Finansinspektionens infört.

2.7.6 *Avsnitt L i kapitaltäckningsrapporten: VaR-modeller och andra modeller – Marknadsrisk*

*Direktiv 2010/76/EU, Bilaga II punkt 3 (Direktiv 2006/49/EG bilaga V).
Ändringar i Bilaga 2, Rapport om kapitaltäckning och stora exponeringar*

Finansinspektionens ställningstagande: Ett antal nya kolumner för rapportering av kapitalkravet för VaR-modeller och andra modeller införs.

Remisspromemorian: Innehöll samma förslag.

Remissinstanserna: Har inga synpunkter

Finansinspektionens skäl: Tilläggen i rapporten görs för att den ska överensstämma med förändringarna i 59 kap. kapitaltäckningsföreskrifterna om egna

riskberäkningsmodeller för marknadsriskerna samt för att harmonisera med den standardiserade rapporten inom EU (COREP, Common Reporting). De nya kolumnerna/cellerna är

- multiplikator x medelvärdet av stressjusterade VaR-värden under de närmast föregående 60 bankdagarna,
- senaste beräknade stressjusterade VaR-värde,
- medelvärdet för tillkommande fallissemangs- och migrationsriskerna utifrån de närmast föregående 12 veckorna,
- senaste beräknade värde för tillkommande fallissemangs- och migrationsriskerna,
- golvet för alla prisrisker i korrelationshandelsportföljen,
- medelvärdet för alla prisrisker för korrelationshandelsportföljen utifrån de närmast föregående 12 veckorna,
- senaste beräknade värde för alla prisrisker för korrelationshandelsportföljen,
- tillkommande kapitalkrav för alla prisrisker för korrelationshandelsportföljen enligt stresstest,
- kapitalkravet enligt schablonmetoden för övriga positioner,
- multiplikator (SVaR),
- vägda långa nettopositioner efter tak, och
- vägda korta nettopositioner efter tak.

Finansinspektionen tar bort cellen ”Tillägg för specifik risk” då den nu ersätts av sju celler med mer detaljerad information.

Finansinspektionen inför sex nya rader där den generella och specifika risken redovisas separat för räntebärande instrument och för aktieanknutna finansiella instrument. Dessutom ska den totala generella risken och den totala specifika risken redovisas.

2.7.7 Avsnitt M i kapitaltäckningsrapporten: VaR-modeller och andra modeller- Detaljredovisning – Marknadsrisk

*Direktiv 2010/76/EU, Bilaga II punkt 3 (Direktiv 2006/49/EG bilaga V).
Ändring i Bilaga 2, Rapport om kapitaltäckning och stora exponeringar*

Finansinspektionens ställningstagande: Finansinspektionen ändrar två celler under M. VaR-modeller och andra modeller: Detaljredovisning – Marknadsrisk, Särskilda uppgifter.

- Cellen ”Beräkningskod för beräkning av specifik risk för aktieanknutna finansiella instrument” anger om den specifika risken i aktier beräknas i VaR-modellen.
- Cellen ”Beräkningskod för beräkning av specifik risk för räntebärande finansiella instrument” beskriver om och hur den specifika risken i

räntebärande finansiella instrument beräknas i VaR- IRC-, och APR-modellerna.

Remisspromemorian: Innehöll samma förslag.

Remissinstanserna: Har inga synpunkter

Finansinspektionens skäl: Fyra ytterligare rader införs under M. VaR-modeller och andra modeller: Detaljredovisning – Marknadsrisk, Detaljredovisning. Ändringarna görs för att rapporten ska överensstämma med förändringarna i 59 kap. kapitaltäckningsföreskrifterna samt för att harmonisera med den standardiserade rapporten inom EU (COREP, Common Reporting). De tillkommande raderna under Detaljredovisning är

- SVaR (Stressjusterat VaR-värde),
- tillkommande och fallissemangs- och migrationsrisker,
- kapitalkrav för korrelationshandelsportföljen, och
- kapitalkrav för övriga värdepapperiseringer och kreditderivat på *n*:te förfall.

Cellen ”Tillägg för specifik risk” är borttagen då den nu ersätts av tre celler med mer detaljerad information.

3 Förslag till ändringar i Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2007:5) om offentliggörande av information om kapitaltäckning och riskhantering

I detta avsnitt redogör Finansinspektionen för de ändringar i föreskrifterna som avser offentliggörande av information och som föranleds av direktiv 2010/76/EU.

3.1 Information om värdepapperisering

Den finansiella krisen har visat att företag⁹ har tagit stora risker genom sin egen värdepapperiseringsverksamhet och de positioner de haft i andra företags värdepapperiseringar. Krisen tydliggjorde brister i den nuvarande regleringen av offentliggörande av information om kapitaltäckning och riskhantering. I och med dessa brister var det svårt för marknaden att få en rättvis bild av företagens exponeringar mot de olika riskslag, t.ex. kreditrisk, marknadsrisk och likviditetsrisk, som instituten är exponerade mot i samband med en värdepapperisering. Dessutom tydliggjorde krisen att risken i en värdepapperisering till stor del bygger på vilket exponeringsslag som har värdepapperiserats. Med

⁹ I FFFS 2007:5 används termen företag för de bolag och institut som omfattas av denna föreskrift.

exponeringslag menas den tillgång som är underliggande i transaktionen. Exempel på underliggande tillgångar är kreditkortsfordringar, leasingfordringar, företagslån och konsumentkrediter.

Med anledning av detta genomför Finansinspektionen ändringar i informationskraven enligt FFFS 2007:5 som bl. a. innebär att företag, för både handelslager och den övriga verksamheten, ska lämna information om de risker som företaget är exponerat mot dels genom egen värdepapperiseringsverksamhet, dels genom innehav av positioner i värdepapperiseringar. I dag gäller kraven på information om värdepapperiseringsverksamheten endast företagets övriga verksamhet.

I 5 kap. FFFS 2007:5, som handlade om information om kreditrisk, fanns i dag merparten av de specifika bestämmelser som gäller information om värdepapperisering. Bestämmelserna om information om kreditrisk vid värdepapperisering förs nu in i det nya 5 a kap. I 5 a kap. införs även ytterligare krav på information om fler riskslag.

Finansinspektionens ändringar i FFFS 2007:5 till följd av ändringsdirektivet framgår nedan. Ändringarna omfattar både kvalitativ och kvantitativ information.

3.1.1 Kvalitativ information

Direktiv 2010/76/EU, Bilaga 1 punkt 5 b (i)(Direktiv 2006/48/EG, Bilaga 12, del 2, punkt 14, a–l)

Nya bestämmelser förs in i 5 a kap. 1–5 §§ och 5 kap. 9–11 §§ upphör att gälla

Finansinspektionens ställningstagande: Företag ska lämna information om sin värdepapperiseringsverksamhet och i tillämpliga fall särredovisa den för handelslagret och övrig verksamhet. Finansinspektionen inför även krav på ytterligare kvalitativ information.

Remisspromemorian: Innehöll samma förslag.

Remissinstanserna: Har inga synpunkter.

Finansinspektionens skäl: Finansinspektionen inför nya bestämmelser i 5 a kap. 1–5 §§ som till viss del motsvarar de som tidigare fanns i 5 kap. 9–11 §§. Krav införs för att marknaden ska få en mer detaljerad bild av de risker som ett företag som beräknar riskvägt exponeringsbelopp för exponeringar mot värdepapperiseringar har. Det nya kapitlet inleds med en bestämmelse som anger att information ska lämnas av de företag som inom handelslagret eller den övriga verksamheten beräknar riskvägt exponeringsbelopp eller ett kapitalkrav för positioner i värdepapperiseringar. Den nya bestämmelsen innebär således att företagen även ska lämna information om handelslagret.

Finansinspektionen inför en ny bestämmelse i 5 a kap. 2 § som innehåller de informationskrav som fanns i tidigare 5 kap. 9 § samt ytterligare krav på information. Den nya bestämmelsen innebär bland annat, att ett företag ska lämna information om de riskslag som är förenade med de värdepapperiserade tillgångarna. Ett företag ska även lämna information om samtliga riskslag som företaget är exponerat mot vid återvärdepapperingsverksamhet där företaget har behållit positioner i återvärdepapperiseringarna. Informationen avser bland annat de riskslag företaget är exponerat mot till följd av de underliggande värdepapperiseringspositionernas rangordning inom den ursprungliga värdepapperiseringen. Detta kan t.ex. avse den kreditrisk som följer av att företaget har behållit första förlustranch i en återvärdepapperisering av högriskpositioner med stor sannolikhet för fallissemang. Finansinspektionen inför dessutom krav på information om riskhantering av positioner i värdepapperiseringar med separat information om särskild hantering av positioner i återvärdepapperiseringar. Krav på att ett företag ska lämna information om sin policy för användning av obetalt kreditriskskydd, korta positioner eller andra säkringar för att reducera risker i värdepapperiserings- och återvärdepapperiseringspositioner införs. De bestämmelser i tidigare 5 kap. 9 § om att företaget skulle upplysa om vilka metoder för beräkning av riskvägt exponeringsbelopp som det tillämpade för sin värdepapperiseringsverksamhet utökas med krav på att företagen även ska upplysa om de exponeringsslag på vilka varje metod tillämpas. Med metoder för beräkning av riskvägt exponeringsbelopp menas t.ex. en externratingmetod och en formelbaserad metod.

Ett företag som är medverkande institut ska enligt 5 a kap. 3 § lämna information om de slag av specialföretag för värdepapperisering som det använder för värdepapperisering av tredje parts exponeringar. Specialföretag kan existera i olika juridiska former. Med slag av specialföretag för värdepapperisering menas t.ex. aktiebolag eller kommanditbolag eller motsvarande bolagsformer utanför Sverige.

Det införs en ny bestämmelse i 5 a kap. 4 § som omfattar den som framgick av tidigare 5 kap. 10 §. Dessutom införs ytterligare krav på information. Finansinspektionen inför bland annat krav på att ett företag ska redogöra för vilka principer det använder för att redovisa en post i balansräkningen som uppkommer i de fall det finns ett avtal som kan leda till krav på företaget att lämna finansiellt stöd till värdepapperiserade tillgångar.

Den bestämmelse som tidigare fanns i 5 kap. 11 § ska nu innefattas i 5 a kap. 5 §. Därutöver införs krav på att företag som fått Finansinspektionens tillstånd att använda en intern metod för att bedöma kreditrisken i vissa positioner i ABCP-program enligt 49 kap. 7 och 8 §§ ska lämna information om metoden samt hur den används och kontrolleras.

3.1.2 *Kvantitativ information*

*Direktiv 2010/76/EU, Bilaga 1 punkt 5 b (i) (Direktiv 2006/48/EG, Bilaga 12, del 2, punkt 14, m – q)
4 kap. 8 § ändras, nya bestämmelser förs in i 5 a kap. 6–9 §§ och 5 kap. 12 § upphör att gälla*

Finansinspektionens ställningstagande: Företag ska lämna separat information om kapitalkravet för specifik risk i positioner i värdepapperiseringar. Finansinspektionen inför även krav på ytterligare kvantitativ information.

Remisspromemorian: Innehöll samma förslag.

Remissinstanserna: Har inga synpunkter.

Finansinspektionens skäl: Förutom kvalitativa krav (se 3.1.1) införs även kvantitativa krav i 5 a kap. 6–10 §§ som till viss del motsvarar de som tidigare fanns i 5 kap. 12 §. Syftet med dessa krav är att marknaden ska få kännedom om omfattningen av ett företags medverkan vid värdepapperiseringar. Ett företag ska lämna information om ett antal kvantitativa mått. Enligt bestämmelsen i 5 a kap. 6 § ska informationen enligt 7–10 §§ dessutom omfatta en förklaring till väsentliga skillnader i förhållande till närmast föregående rapporteringsperiod.

Den nya bestämmelsen i 5 a kap. 7 § innebär att företag ska lämna en kvantitativ översikt av företagets värdepapperiseringsverksamhet, i egenskap av såväl originator, medverkande institut som investerare. Informationen ska lämnas per exponeringsslag och särredovisas för handelslagret och övrig verksamhet.

Bestämmelsen i 5 a kap. 8 § innebär att ett företag ska lämna information om storleken på sina exponeringar i värdepapperiseringar och återvärdepapperiseringar, särredovisat för handelslager och övrig verksamhet. Ett företag ska bland annat lämna uppgift om sina exponeringar uppdelade dels på värdepapperisering respektive återvärdepapperisering, dels på ett lämpligt antal riskviktsintervaller (för positioner i den övriga verksamheten) respektive kapitalkravsintervaller (för positioner i handelslagret). Med lämpligt antal intervaller avses ett antal intervaller som ger en tillfredsställande bild av företagets risker. För positioner i återvärdepapperisering ska företaget dessutom lämna information indelade med utgångspunkt i hur obetalt kreditriskskydd, korta positioner eller andra säkringar används.

Av 5 a kap. 9 § framgår att ett företag ska lämna information om det totala beloppet för värdepapperiserade nedskrivna eller förfallna tillgångar i företagets övriga verksamhet samt den bokförda förlusten på dessa tillgångar. Informationen ska lämnas uppdelat per exponeringsslag. Detta kan bli aktuellt då ett företag har genomfört en värdepapperisering utan att undanta de värdepapperiserade tillgångarna från beräkning av riskvägt exponeringsbelopp.

Denna situation kan till exempel uppstå då företaget i samband med värdepapperiseringen inte har överfört en väsentlig del av kreditrisken.

Bestämmelsen i 5 a kap. 10 § liknar 9 § så till vida att informationen avser exponeringar som värdepapperiserats men som fortfarande ska kapitaltäckas av företaget. Enligt bestämmelsen ska informationen avse tillgångar som ingår i företagets handelslager. Informationen ska lämnas per exponeringslag men även uppdelat på traditionella respektive syntetiska värdepapperiseringar.

3.2 Information om egna marknadsriskmodeller

Som framgår ovan har EU genom direktiv 2010/76/EU infört ytterligare krav på företagens egna modeller för beräkning av kapitalkrav för marknadsrisk i handelslagret. Modellernas risktäckning ska särskilt kompletteras i fråga om kreditrisk i handelslagret. Dessutom ska det i beräkningen av kapitalkraven ingå en komponent som täcker stressituationer vid försämrade marknadsförhållanden, ett s.k. stressjusterat VaR-värde. Med anledning av dessa förändringar utökas även informationskraven för företagen.

Finansinspektionens ändringar i bestämmelserna om information avseende egna marknadsriskmodeller framgår nedan. Ändringarna omfattar både kvalitativ och kvantitativ information.

3.2.1 Kvalitativ information

Direktiv 2010/76/EU, Bilaga 1 punkt 5 b (i) (Direktiv 2006/48/EG, Bilaga 12, del 2, punkt 10, a)

*8 kap. 1 § ändras och ny bestämmelse förs in i 8 kap. 3 §
3 § ska i stället betecknas 4 §*

Finansinspektionens ställningstagande: Ett företag ska upplysa om vilka metoder det använder för att beräkna extra kapitalkrav för tillkommande fallissemangs- och migrationsrisker respektive tillkommande prisrisker.

Remisspromemorian: Innehöll samma förslag.

Remissinstanserna: Har inga synpunkter.

Finansinspektionens skäl: Den nya bestämmelsen i 8 kap. 3 § innebär att ett företag ska lämna information om de metoder som det tillämpar och de risker som mäts med användning av en egen modell samt en beskrivning av den metod företaget använder för att fastställa likviditetshorisonter. Företaget ska även lämna information om de metoder som tillämpas för att nå fram till en kapitalbedömning som är av tillräcklig kvalitet och de metoder som använts vid valideringen av modellen.

Den ändring som görs i 8 kap. 1 § innebär att hänvisningen till VaR-modellen tas bort eftersom företaget även kan ha andra typer av egna modeller för att beräkna kapitalkrav för marknadsrisk.

3.2.2 Kvantitativ information

Direktiv 2010/76/EU, Bilaga 1 punkt 5 b (i) (Direktiv 2006/48/EG, Bilaga 12, del 2, punkt 10 d)

En ny bestämmelse i 8 kap. 5 §.

Finansinspektionens ställningstagande: Företaget ska lämna information om det stressjusterade VaR-värdet och kapitalkraven för tillkommande fallissemangs- och migrationsrisker respektive tillkommande prisrisker.

Remisspromemorian: Innehöll samma förslag.

Remissinstanserna: Har inga synpunkter.

Finansinspektionens skäl: För att marknaden ska få information om vilka kapitalkrav ett institut har för marknadsrisker som beräknas med egna riskberäkningsmodeller inför Finansinspektionen en ny bestämmelse i 8 kap. 5 § som innebär att företaget ska lämna information om det stressjusterade VaR-värdet per den sista dagen i rapporteringsperioden samt det högsta, lägsta och genomsnittliga stressjusterade VaR-värdet under rapporteringsperioden. Dessutom ska företaget lämna information om kapitalkraven för tillkommande fallissemangs- och migrationsrisker respektive tillkommande prisrisker, för rapporteringsperioden och per den sista dagen i rapporteringsperioden. Företaget ska även lämna information om kapitalkraven för tillkommande fallissemangs- och migrationsrisker respektive tillkommande prisrisker tillsammans med det vägda genomsnittet av likviditetshorisonerna för varje underportfölj.

4 Konsekvensanalys

Nedan redogörs för de konsekvenser som ändringarna i föreskrifterna bedöms få för instituten, Finansinspektionen och samhällsekonomin i stort. För att få en heltäckande bild av ändringsdirektivens samlade konsekvenser för de svenska instituten behöver hänsyn även tas till de ändringar som genomfördes vid årsskiftet 2010/2011 och de ändringar som genomfördes den 30 juni 2011 i Finansinspektionens föreskrifter, kapitaltäckningslagen och införandelagen.

Konsekvensanalysen baseras bl.a. på resultatet av en enkät som Finansinspektionen har skickat ut till Bankföreningen och publicerat på Finansinspektionens hemsida. Finansinspektionen beskriver nedan de konsekvenser som har framkommit i svaren. Det har inte varit möjligt att beräkna de totala uppskattade kostnaderna för samtliga berörda institut då

svaren som har kommit in har varit för få. Ett antal av instituten har också i remissrundan sagt att kostnaderna är svåra att beräkna. I enkäten framkommer att instituten gör bedömningen att de största kostnaderna kommer att avse ändringarna av egna beräkningsmodeller för marknadsrisk (VaR). Kapitalkravet för marknadsrisk kan komma att öka med mellan 0–250 procent. Institut med aktier med preferens i likvidation kommer att få ett lägre ”kärnprimärkapital” under en kortare period då dessa aktier inte längre får räknas in som kärnprimärkapital

Det är svårt att göra en bedömning av kostnaderna för ändringarna. Kostnaderna måste ses som en del av den pågående reformen. Vidare påverkas olika institut i varierande grad av ändringarna och det är inte möjligt för Finansinspektionen att på ett tillförlitligt sätt göra beloppsmässiga beräkningar av effekterna

För den här typen av ändringar är det inte heller möjligt att använda sig av Tillväxtverkets databas för administrativa kostnader. Uppgifterna i databasen kan vara av värde för en uppskattning av nuvarande kostnader och hur de förändras när regler upphör att gälla. Det går däremot inte att utifrån uppgifterna simulera förändringar i reglerna av det slag som nu genomförs.

De ändringar som Finansinspektionen nu föreslår följer till övervägande del av ändringar i direktiv 2010/76/EU. EU-kommissionen har under 2009 gjort en konsekvensanalys¹⁰ baserad på det förslag till ändringar som låg till grund för direktivet. De konsekvenser som EU-kommissionen identifierade gäller till stor del även för Sverige. EU-kommissionen drar sammantaget slutsatsen att de förväntade fördelarna eller kostnadsbesparingarna väsentligen överstiger de ökade kostnaderna som förslagen medför.

De största kostnadsökningarna följer sammanfattningsvis av de ändringar som föreslås avseende beräkning av kapitalkrav för handelslagret och för återvärdepapperisering som instituten har i övrig verksamhet.

Vid beaktande av de fördelar och kostnader som är förknippade med ändringarna är även Finansinspektionens sammantagna bedömning att fördelarna av ett stabilare finansiellt system överväger kostnaderna.

4.1 Berörda företag/institut

De företag som berörs av de sammanlagda förändringarna i det regelverk som beskrivs i första kapitlet är kreditinstitut, värdepappersbolag, vissa fondbolag och företag som ingår i en finansiell företagsgrupp. Det är stor skillnad mellan

¹⁰ Commission Staff working document; Accompanying document to the Proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council amending Capital Requirements Directive on trading book, securitization issues and remuneration policies, Impact assessment, 13.07.2009, KOM (2009) 362 final.

de företag som berörs. Totalt kommer 305 institut (exklusive anknutna bolag i en finansiell företagsgrupp) och 59 finansiella företagsgrupper under Finansinspektionens tillsyn att beröras av förändringarna. Därtill kan ändringarna i föreskrifterna även indirekt påverka ett antal andra företag.

Kapitel 59 i kapitaltäckningsföreskrifterna gäller bara för de institut som efter ansökan har fått Finansinspektionens tillstånd att använda egna riskberäkningsmodeller för beräkning av kapitalkravet för marknadsrisk. Sedan tidigare har tre institut sådana tillstånd. Finansinspektionen har inga indikationer på att antalet kommer att förändras i någon större utsträckning framöver.

4.2 Effekterna för företagen/instituten

De europeiska bankernas förluster, som ett resultat av den senaste finansiella krisen, uppgår uppskattningsvis till 1400 miljarder dollar. Dessa förluster tillsammans med negativa konsekvenser för den reala ekonomin får bäras av olika intressentgrupper, allt från aktieägare till skattebetalare. I ljuset av detta har det funnits ett behov av att göra en översyn av regleringen av bankerna så att risken för framtida förluster av den här storleken minskar.

Ändringarna i direktiv 2010/76/EU och därmed de ändringar som beskrivs i denna beslutspromemoria syftar till att stärka stabiliteten i den finansiella sektorn. Ändringarna ska bidra till att minska sannolikheten för fallissemang och förtroendekriser samt de höga kostnader som är förknippade med sådana händelser för institutens ägare, anställda, kunder och samhällsekonomin i stort.

Mot de förväntade fördelarna ska ställas de ökade direkta och indirekta kostnader för instituten som tillämpningen av de nya reglerna innebär. Målet är givetvis att reglerna ska vara effektiva i den meningen att den förbättrade stabiliteten och riskhanteringsförmågan uppnås till så låg kostnad som möjligt. Ändringarna kommer framför allt att innebära direkta kostnader för instituten i samband med genomförandet. De direkta kostnaderna som uppkommer bedöms huvudsakligen vara engångskostnader för att anpassa rutiner och datasystem efter de nya reglerna.

Finansinspektionen har utöver ändringsdirektiven även beaktat delar av CEBS riktlinjer i föreskrifterna, vilket i vissa fall kan innebära något ökade kostnader. Detta uppvägs dock av att det uppnås en högre grad av harmonisering för instituten inom Europa.

4.2.1 Kapitalbasen

För vissa institut blir effekten att de instrument som de i dag inkluderar i sitt primära kapital inte längre kan räknas in som s.k. 57a instrument. Instrumenten kommer dock, enligt övergångsbestämmelserna, att inkluderas i det primära kapitalet genom att de får behandlas som primärkapitaltillskott. De institut som innehar denna typ av instrument kan komma att påverkas i viss grad. Ett exempel på instrument som inte utan begränsningar kommer att kunna ingå i

primärt kapital är aktier med likvidationspreferens. Enligt Finansinspektionens bedömning är effekten av ändringen begränsad eftersom denna typ av instrument inte är vanligt förekommande i Sverige. Den harmonisering som uppnås genom likartade regler inom EU uppväger eventuella kortfristiga konsekvenser för enskilda institut.

4.2.2 Värdering till verkligt värde

Instituten kommer i högre grad än tidigare att behöva justera kapitalbasen till följd av värdering och prisjustering av positioner värderade till verkligt värde. Detta för att reglerna om värdering till verkligt värde inte enbart ska gälla för positioner i handelslagret utan även ska gälla för övrig verksamhet. I övrig verksamhet kan det finnas investeringar som inte handlas på en aktiv marknad och som kan vara mindre likvida.

Svaren i enkäten indikerar att denna ändring inte kommer att leda till några kostnadsökningar. Finansinspektionens uppfattning är att det kommer att vara olika från institut till institut beroende på vilka typer av instrument som ett institut har. För vissa institut kommer det att innebära att de behöver ha något mer kapital för att kunna hantera prisjusteringar av positioner värderade till verkligt värde, andra institut kommer inte att behöva det.

Det ställs även högre krav på rutiner och styrdokument. Finansinspektionens bedömning är att kostnadsökningarna kommer att vara marginella i och med att redovisningsregelverket redan i dag ställer krav på att det finns rutiner för detta.

4.2.3 Operativ risk

Ändringarna syftar till att uppnå högre kvalitet i de analyser som görs för att bedöma nivån på skyddet från försäkringar och andra former av risköverföring till tredje part inom ramen för beräkning av kapitalkrav för operativ risk vid tillämpning av en internmätningssmetod. Kraven som beskriver de generella och specifika förutsättningarna för tillgodoräkning av riskreducerande åtgärder bidrar till att de ramverk som instituten skapar för att beräkna kapitalkrav för operativa risker blir tydligare och mer riskkänsliga. Instituten har i enkätsvaren inte heller angivit att några större kostnader skulle uppstå. Finansinspektionens bedömning är att kostnadsökningarna för detta kommer att vara marginella.

4.2.4 Värdepapperisering och återvärdepapperisering

För de institut som i handelslagret har exponeringar mot värdepapperiseringar och för institut som, i övrig verksamhet eller i handelslagret, har investerat i återvärdepapperiseringar innebär ändringarna att kapitalkraven ökar. Det innebär att instituten måste ha ytterligare kapital och det medför i sin tur något ökade kostnader. Svenska institut ägnar sig i dag i relativt liten utsträckning åt att emittera värdepapperiseringar och har inga stora investeringar i vare sig

värdepapperiseringar eller återvärdepapperiseringar, vilket innebär att kostnadsökningarna totalt sett blir förhållandevis små.

4.2.5 *Positions- och avvecklingsrisker*

Ändringarna kommer leda till att instituten behöver ytterligare kapital, vilket innebär något ökade kostnader, för att täcka ökade kapitalkrav för avvecklingsrisker. Ytterligare kapital kommer även behövas för att täcka ökade kapitalkrav för positioner i aktier och aktieanknutna instrument i handelslagret samt kapitalkrav för specifik risk för värdepapperiseringar i handelslagret. Detta framkom även i de inkomna enkätsvaren från instituten.

Finansinspektionen gör bedömningen att ändringarna kommer att leda till marginella kostnadsökningar för instituten med hänsyn till att kapitalkravet för positions och avvecklingsrisker utgör en mindre del av institutens totala kapitalkrav.

4.2.6 *Egna riskberäkningsmodeller för marknadsrisker*

De tre institut som i dag har Finansinspektionens tillstånd att använda en egen riskberäkningsmodell (VaR-modell) kan välja att återgå till att använda schablonmetoden (beräkning av kapitalkrav enligt reglerna om handelslager i 13 kap.) eller att uppfylla de tillkommande kraven i de ändrade föreskrifterna. I första hand ska instituten då uppfylla de nya kraven på att beräkna ett stressjusterat VaR-värde. Effekten för instituten beräknas bli att kapitalkravet för marknadsrisk blir väsentligt högre eftersom det stressjusterade VaR-värdet adderas till det ursprungliga VaR-värdet.

I andra hand blir det effekter för de institut som vill få tillstånd att med en egen modell beräkna den specifika risken i räntebärande värdepapper. De måste nu söka tillstånd för att beräkna kapitalkravet med en s.k. IRC-modell (incremental risk charge) alternativt beräkna kapitalkrav enligt schablonmetoden (beräkning av kapitalkrav enligt reglerna om handelslager i 13 kap.). Jämfört med nuvarande regler förväntas kapitalkravet öka för specifik risk beräknat med en egen riskberäkningsmodell.

För ett institut som innehar värdepapperiseringar och vissa kreditderivat blir effekten att kapitalkravet ska beräknas enligt schablonmetoden med undantag för positioner i en s.k. korrelationshandelsportfölj, för vilken institutet kan ansöka om tillstånd för en APR-modell.

För de institut som vill ha en godkänd IRC-modell och/eller en godkänd modell för korrelationshandelsportföljen gäller att de får väga arbetet och kostnaderna för modellerna mot kapitalkravet som troligen blir lägre än med schablonmetoden.

Bestämmelserna i 59 kap. kapitaltäckningsföreskrifterna ställer inte några generella krav på instituten. Det är frivilligt att ansöka om att få använda egna riskberäkningsmodeller. För de företag som använder egna riskberäknings-

modeller kan man notera att de nya reglerna för modeller ger ett högre kapitalkrav än nuvarande regler. Svaren i enkäten indikerar att kapitalkravet för marknadsrisker beräknat med en egen modell kommer att bli två till tre gånger högre än det nuvarande kapitalkravet. Kapitalkravet för marknadsrisker utgör endast en liten del av institutens totala kapitalkrav och därför blir effekten på det totala kapitalkravet marginell. Under finanskrisen visade det sig att risken i VaR-modellerna blev kraftigt underskattade. Genom att rätta till dessa brister blir kapitalkravet för marknadsrisker som beräknas med egna modeller mer rättvisande.

Förändringarna kommer att innebära vissa mindre kostnadsökningar för berörda institut enligt den undersökning som Finansinspektionen har genomfört. Dessa består dels av engångskostnader för att anpassa system samt årliga kostnader för uppdatering av databaser, mera resurskrävande bearbetningar och underhåll av marknadsdata mm.

Avseende egna riskberäkningsmodeller gäller generellt att ett institut ska kunna visa att kredit-, marknads- eller operativa risker kräver mindre kapital än vad schablonmetoderna visar för att kunna få använda sådana egna modeller för att beräkna av kapitalkravet. Det förutsätter också att Finansinspektionen godkänner modellen.

Effekten av att använda egna modeller är att de institut som använder egna sofistikerade modeller får ett något mer rättvisande, och lägre, kapitalkrav jämfört med schablonmetoderna. Under finanskrisen visade det sig att VaR-modeller underskattade riskerna i handelslagret. De regelförändringar som nu görs syftar till att återställa balansen mellan risken i positionerna och storleken på det kapital som instituten ska hålla. En annan effekt av regeländringarna är att den stora variation och förstärker konjunktursvängningarna i kapitalkravet som nuvarande VaR-modellberäkningar ger minskas genom tillägget av det stressjusterade VaR-värdet. Detta värde kommer att vara högt och stabilt över tiden. Allt detta är positivt för den finansiella stabiliteten och därmed för samhällsekonomin.

4.2.8 *Kapitaltäckningsrapporten*

Finansinspektionen föreslår en utökad rapportering avseende positioner i värdepapperisering, positioner i korrelationshandelsportföljen, prisjusteringar och marknadsrisker för vilka kapitalkrav beräknas med egna modeller. De utökade rapporteringskraven grundar sig på ändringar i direktiv. Detta kommer att innebära något ökade kostnader för instituten, dock främst i form av engångskostnader, för att anpassa system och rutiner. Svaren i enkäten indikerar att engångskostnaderna är marginella för instituten.

4.2.8 *Offentliggörande av information*

Ändringarna kommer öka mängden information som instituten måste offentliggöra. Det är viktigt att en viss information lämnas till marknaden för att främja den finansiella stabiliteten och konsumentskyddet.

Finansinspektionen uppfattning är att dessa ändringar kommer att leda till marginella kostnadsökningar för instituten. Även svaren som har inkommit på enkäten har indikerat detta.

4.3 Effekterna för små institut

Ändringarna förväntas påverka de små instituten i mindre omfattning än de större instituten. Detta pga. att de små instituten i mindre omfattning ägnar sig åt att investera i värdepapperiseringar och återvärdepapperiseringar. Kostnadsökningar för de instituten bedöms vara små. Ändringar avseende egna riskberäkningsmodeller för marknadsrisker kommer inte alls att påverka de små instituten då dessa inte använder egna riskberäkningsmodeller. Konkurrensförhållandet bedöms bara påverkas ytterst marginellt, eftersom de små instituten påverkas i mindre omfattning av regelförändringarna än de större instituten.

4.4 Effekterna för konsumenter, investerare och samhällsekonomin

Ur ett samhällsekonomiskt perspektiv är en ökad finansiell stabilitet i enskilda institut eftersträvansvärd, eftersom det minskar risken för fallissemang. Fallissemang kan leda till dominoeffekter för andra finansiella företag och ytterst till en systemkris som drabbar hela samhället i form av produktionsbortfall, arbetslöshet och ökade statsutgifter, bl.a. som följd av att skattebetalarna tvingas stödja systemviktiga institut med skattemedel. De senaste årens globala finanskris, som även har inneburit offentliga stödåtgärder i Sverige, är en kraftfull påminnelse om detta. Samtidigt måste de samhällsekonomiska fördelarna vägas mot de kostnader som åtgärder för en ökad finansiell stabilitet medför.

Det är av samhällsekonomiskt intresse att institutens risker mäts så bra som möjligt så att tillräckligt kapital hålls för riskerna.

Finansinspektionens bedömning är att konsumenter eller investerare endast kommer att påverkas marginellt av ändringarna. Ändringarna bedöms leda till begränsade direkta kostnadsökningar för instituten och därmed borde det inte i någon större utsträckning resultera i ökade kostnader för de finansiella tjänster som instituten tillhandahåller. Högre kapitalkrav kommer dock leda till minskad lönsamhet för de produkter som genererar risken och kan resultera i ökade marginaler på sådana produkter, som kunderna får bära.

Finansinspektionen gör den sammantagna bedömningen att fördelarna för konsumenter, investerare och samhällsekonomin överväger nackdelarna avseende de ändringar som beskrivs i denna beslutspromemoria.

4.5 Effekterna för Finansinspektionen

För Finansinspektionen kommer ändringarna i föreskrifterna att innebära vissa ytterligare kostnader för ökade tillsynsåtgärder, besvarande av frågor från marknaden och kompetenshöjande insatser för medarbetarna.

Ändringarna borde, utifrån Finansinspektionens erfarenhet, medföra en rad frågor avseende tillämpning och tolkning av regelverket. Detta medför att resurser kommer att tas i anspråk för att hantera frågeställningarna. De nya reglerna ställer ännu högre krav på Finansinspektionens kompetens och resurser att analysera och godkänna egna riskberäkningsmodeller för marknadsrisk. Förutom kunskaper om VaR-modeller med stressjusterat VaR krävs nu kompetens om IRC-modeller och APR-modeller. Finansinspektionen kommer också att behöva följa upp hur instituten genomför ändringarna i föreskrifterna vilket medför att tillsynskostnaderna ökar.

4.6 Remissinstansernas synpunkter på konsekvensanalysen

Denna beslutspromemoria behandlar dels Finansinspektionens remitterade förslag till ändringar daterade den 19 maj 2011 som behandlar förslag till ändring av bestämmelser om värdering till verkligt värde, värdepapperisering och återvärdepapperisering, operativa risker – riskreducerande åtgärder vid tillämpningen av en internmätningmetod, dels Finansinspektionens remitterade förslag till ändringar daterad den 27 juni 2011 som behandlar egna riskberäkningsmodeller för marknadsrisker och begränsningar för att få räkna in eget kapitalinstrument i det primära kapital.

Regeringens regelråd anser att konsekvensutredningen avseende remissen daterad den 19 maj 2011 är godtagbar.

Enligt Regelrådets uppfattning ger den upprättade konsekvensutredningen i remissen daterad 27 juni 2011 inte tillräcklig information om de administrativa och andra ekonomiska effekter som förslaget kan leda till. Som tidigare sagts är det svårt att få tillräcklig information från den enkät som har genomförts. Regelrådet anser dock inte att detta är ett godtagbart skäl för Finansinspektionen att avstå från att på egen hand ta fram mer precisa uppgifter. Konsekvensutredningen uppfyller därmed enligt Regelrådets uppfattning inte de krav som följer av 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning. Enligt Regelrådets uppfattning är konsekvensutredningen därför bristfällig. Finansinspektionen har i enlighet med Regelrådets synpunkter utvecklat konsekvensanalysen och försökt uppskatta och kvantifiera effekterna som förslaget kan leda till.